2024/1309

8.5.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2024/1309,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024,

toimenpiteistä gigabittitason sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi, asetuksen (EU) 2015/2120 muuttamisesta ja direktiivin 2014/61/EU kumoamisesta (gigabitti-infrastruktuurisäädös)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([2]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Digitaalitalous on muuttanut sisämarkkinoita perusteellisesti viime vuosikymmenen aikana. Unioni on asettanut tavoitteeksi digitaalitalouden, joka tuottaa kestäviä taloudellisia ja sosiaalisia etuja kaikille ja kaikkialla Euroopassa, myös maaseutualueilla, syrjäseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla sekä liikennekäytävillä, saatavilla olevien erinomaisten, luotettavien ja turvallisten yhteyksien pohjalta. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 ([3]) 2 artiklan 2 alakohdassa määriteltyihin erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin, jäljempänä ”VHCN-verkot”, perustuva laadukas digitaalinen infrastruktuuri tukee lähes kaikkia nykyaikaisen ja innovatiivisen talouden aloja. Sen avulla voidaan tarjota innovatiivisia palveluja, harjoittaa tehokkaampaa liiketoimintaa ja luoda älykkäitä, kestäviä ja digitaalisia yhteiskuntia sekä samalla edistää unionin ilmastotavoitteiden saavuttamista. Se on strategisesti tärkeä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta sekä yleisesti ottaen unionin kilpailukyvyn, selviytymiskyvyn, digitaalisen itsemääräämisoikeuden ja digitaalisen johtajuuden kannalta. Digitalisaatiolla on syvällinen vaikutus kaikkien ihmisten jokapäiväiseen sosiaaliseen, taloudelliseen, poliittiseen ja kulttuurielämään unionissa. Rajallinen saatavuus ja verkon riittämätön laajentaminen voivat tässä mielessä syventää sosiaalista eriarvoisuutta ja synnyttää siten uuden digitaalisen kuilun yhtäältä niiden ihmisten, jotka pystyvät hyötymään täysimääräisesti tehokkaista ja turvallisista digitaalisista yhteyksistä ja voivat sitä kautta käyttää laajaa palveluvalikoimaa, ja toisaalta niiden ihmisten välillä, jotka eivät tähän pysty. Tässä yhteydessä VHCN-verkkojen käyttöönotto olisi sosiaalisen osallisuuden keskeisenä osatekijänä asetettava prioriteetiksi julkisissa investointihankkeissa, jotka koskevat maaseutualueita, syrjäseutuja ja harvaan asuttuja alueita sekä sosiaalista asuntotuotantoa. Sen vuoksiluonnollisilla ja oikeushenkilöillä yksityisellä ja julkisella sektorilla olisi oltava mahdollisuus osallistua digitaalitalouteen.

(2) Teknologian nopea kehitys, laajakaistaliikenteen räjähdysmäinen kasvu ja kehittyneiden erittäin suuren kapasiteetin yhteyksien kasvava kysyntä ovat kiihtyneet entisestään covid-19-pandemian aikana. Tämän vuoksi 19 päivänä toukokuuta 2010 annetussa komission tiedonannossa ”Euroopan digitaalistrategia” asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu, mutta ne ovat myös vanhentuneet. Niiden kotitalouksien osuus, joilla on käytössään 30 Mbit/s:n

([1]) EUVL C 349, 29.9.2023, s. 116.
([2]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 23. huhtikuuta 2024 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 29. huhtikuuta 2024.
([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1972, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (EUVL L 321, 17.12.2018, s. 36).

internetyhteys, on kasvanut vuoden 2013 58,1 prosentista 90 prosenttiin vuonna 2022. Vain 30 Mbit/s:n yhteyksien saatavuus ei vastaa enää tulevaisuuden vaatimuksia eikä myöskään direktiivissä (EU) 2018/1972 asetettuja uusia tavoitteita, jotka koskevat VHCN-verkkojen yhteenliitettävyyden ja kattavan saatavuuden varmistamista. Siksi unioni asetti Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä (EU) 2022/2481 ([4]) vuodelle 2030 päivitetyt tavoitteet, jotka vastaavat paremmin tulevaisuuden odotettuja yhteystarpeita; tällöin kaikilla eurooppalaisilla kotitalouksilla olisi oltava gigabittiyhteydet ja seuraavan sukupolven langattomien nopeiden verkkojen, joiden suorituskyky vastaa vähintään 5G-verkon suorituskykyä, olisi katettava kaikki asutut alueet.

(3) Kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan politiikkoja, joilla nopeutetaan ja yksinkertaistetaan erittäin suuren kapasiteetin kiinteiden ja langattomien verkkojen käyttöönottoa ja vähennetään käyttöönoton kustannuksia kaikkialla unionissa, mukaan lukien asianmukainen suunnittelu, vahvempi koordinointi ja yksinkertaistettujen ja selkiytettyjen lupamenettelyjen käyttöönotto keinona keventää sekä operaattoreiden että kansallisten viranomaisten hallinnollista taakkaa.

(4) Avaruusinfrastruktuuri ja maanpäällinen infrastruktuuri on tärkeää yhdistää yhteyksien käyttöönoton ja digitaalisen infrastruktuurin seuraavaan aaltoon valmistautumisen kannalta niin, että unioni voi ottaa tässä johtoaseman. Tekniikan viimeaikaisen kehityksen myötä saataville on asteittain tullut satelliittiviestintäjärjestelmiä, joiden avulla voidaan tarjota nopeita ja suhteellisen lyhyen vasteajan yhteyspalveluja ja tuoda näin käyttöön verkkoyhteyksiä ja lisätä yhteenkuuluvuutta kaikkialla unionissa, myös sen syrjäisimmillä alueilla sekä maaseutualueilla, syrjäseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla. Tältä osin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/588 ([5]) tarjoamat resurssit ja erityisesti tulevan satelliittikonstellaation mahdolliset kaupallisia internetyhteyksiä koskevat valmiudet voitaisiin ottaa huomioon erittäin suuren kapasiteetin kiinteiden ja langattomien verkkojen suunnittelussa ja käyttöönotossa koko unionissa ja niillä olisi mahdollisuuksien mukaan edistettävä VHCN-verkkojen käyttöönottoa. On tärkeää korostaa sitä, että satelliittiyhteyksiin liittyy myös maahan sijoitettavia osia, joiden käyttöönottoa voidaan helpottaa tällä asetuksella.

(5) VHCN-verkkojen käyttöönotto koko unionissa edellyttää huomattavia investointeja, joista merkittävä osa on maa- ja vesirakennustöiden kustannuksia. Fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttö vähentäisi kalliiden maa- ja vesirakennustöiden tarvetta ja tehostaisi kehittyneiden laajakaistaverkkojen käyttöönottoa.

(6) Suuri osa VHCN-verkkojen käyttöönoton kustannuksista johtuu käyttöönottoprosessin tehottomuudesta, joka liittyy seuraaviin: a) olemassa olevan passiivisen infrastruktuurin, kuten kaapelikanavien, kaapelinsuojaputkien, kaapelikaivojen, jakokaappien, pylväiden, mastojen, antennilaitteistojen, tornien ja muiden tukirakennelmien, käyttö; b) verkon ylläpitäjien tai julkisen sektorin elinten toteuttamien rakennusteknisten töiden koordinointiin liittyvät pullonkaulat; c) lupien myöntämiseen liittyvät työläät ja pitkälliset hallinnolliset menettelyt; ja d) verkkojen käyttöönottoon kiinteistöissä liittyvät pullonkaulat, jotka johtavat suuriin taloudellisiin esteisiin, erityisesti maaseutualueilla.

(7) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU ([6]), joka annettiin vastauksena tarpeeseen vähentää laajakaistan käyttöönotosta aiheutuvia kustannuksia, sisälsi infrastruktuurin yhteiskäyttöä, rakennusteknisten töiden koordinointia ja hallinnollisen taakan vähentämistä koskevia toimenpiteitä. Jotta VHCN-verkkojen, myös kuitu- ja 5G-verkkojen, käyttöönottoa voidaan helpottaa edelleen, neuvosto kehotti Euroopan digitaalisen tulevaisuuden rakentamisesta 9 päivänä kesäkuuta 2020 antamissaan päätelmissä toteuttamaan lisätoimenpiteitä, joilla tuetaan nykyisiä ja uusia verkkojen käyttöönottotarpeita, myös tarkistamalla direktiiviä 2014/61/EU.

(8) Direktiivissä 2014/61/EU säädetyillä toimenpiteillä edistettiin nopeiden sähköisten viestintäverkkojen edullisempaa käyttöönottoa. Näitä toimenpiteitä olisi kuitenkin tehostettava ja virtaviivaistettava, jotta kustannuksia voitaisiin edelleen vähentää ja verkon käyttöönottoa nopeuttaa.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2022/2481, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelman perustamisesta (EUVL L 323, 19.12.2022, s. 4).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/588, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2023, unionin turvallisten yhteyksien ohjelman perustamisesta vuosiksi 2023–2027 (EUVL L 79, 17.3.2023, s. 1).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi (EUVL L 155, 23.5.2014, s. 1).

(9) Toimenpiteiden, joilla pyritään tehostamaan olemassa olevan julkisen ja yksityisen infrastruktuurin käyttöä ja vähentämään uusien maa- ja vesirakennustöiden kustannuksia ja esteitä, olisi edistettävä merkittävästi VHCN-verkkojen nopeaa ja laajaa käyttöönottoa, myös maaseutualueilla, syrjäseuduilla tai harvaan asutuilla alueilla sekä liikennekäytävillä. Näillä toimenpiteillä olisi säilytettävä toimiva kilpailu haittaamatta olemassa olevan infrastruktuurin turvallisuutta ja moitteetonta toimintaa tai kansanterveyttä ja ympäristöä. Asianmukaiset menetelmät ja tieteelliset tiedot olisi otettava huomioon.

(10) Jotkin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet toimenpiteitä vähentääkseen laajakaistaan siirtymisen kustannuksia, muun muassa ylittämällä joissakin tapauksissa myös direktiivin 2014/61/EU säännökset. Nämä toimenpiteet ovat kuitenkin edelleen hyvin erilaisia eri jäsenvaltioissa, ja ne ovat johtaneet erilaisiin tuloksiin eri puolilla unionia. Joidenkin toimenpiteiden laajentaminen koko unioniin ja uusien tehostettujen toimenpiteiden toteuttaminen voisi merkittävästi edistää digitaalisten sisämarkkinoiden parempaa toimintaa. Lisäksi sääntelyvaatimusten erot ja unionin sääntöjen epäjohdonmukainen täytäntöönpano estävät joskus yleishyödyllisiä palveluja tarjoavien yritysten välisen yhteistyön. Erot voivat myös luoda markkinoille pääsyn esteitä uusille yrityksille, jotka tarjoavat tai joilla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tai niiden liitännäistoimintoja, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin (EU) 2018/1972 2 artiklan 29 alakohdassa, jäljempänä ”operaattorit”. Kyseiset erot voivat myös sulkea uusia liiketoimintamahdollisuuksia, mikä haittaa VHCN-verkkojen fyysisen infrastruktuurin käyttöä ja käyttöönottoa koskevien sisämarkkinoiden kehittymistä. Jäsenvaltioiden komission suosituksen (EU) 2020/1307 ([7]) mukaisesti hyväksymissä kansallisissa etenemissuunnitelmissa ja täytäntöönpanokertomuksissa ilmoitetut toimenpiteet eivät myöskään kata kaikkia direktiivin 2014/61/EU alueita eikä niillä puututa kaikkiin kysymyksiin johdonmukaisesti ja kattavasti. Näin on siitä huolimatta, että toimien olisi katettava koko käyttöönottoprosessi ja eri sektorit, jotta vaikutus olisi johdonmukainen ja merkittävä. Jäsenvaltioita olisi kannustettava edelleen toteuttamaan suosituksessa (EU) 2020/1307 esitettyjä parhaita käytäntöjä, jotka voivat helpottaa tämän asetuksen täytäntöönpanoa yhdenmukaistamisen vähimmäistason periaatteen mukaisesti.

(11) Tällä asetuksella pyritään vahvistamaan ja yhdenmukaistamaan kaikkialla unionissa sovellettavia oikeuksia ja velvollisuuksia, jotta voidaan nopeuttaa VHCN-verkkojen käyttöönottoa ja tehostaa monialaista koordinointia, mukaan lukien runkoverkot ja seuraavan sukupolven langattomat nopeat verkot, joiden suorituskyky vastaa vähintään 5G-verkon suorituskykyä. Yritykset, jotka tarjoavat tai joilla on lupa tarjota sähköisiä viestintäverkkoja, eivät pysty saavuttamaan mittakaavaetuja, koska sähköisen viestinnän markkinat ovat edelleen pirstaloituneet. Laadukkaiden yhteyksien puute unionissa voi vaikuttaa voimakkaasti rajatylittävään kauppaan ja palvelujen tarjontaan tuotantoketjun loppupäässä, koska monia palveluja voidaan tarjota vain, jos kaikkialla unionissa on riittävän suorituskykyinen verkko. Tällä asetuksella varmistetaan tasapuolisemmat toimintaedellytykset, mutta sillä ei estetä jäsenvaltioita ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa unionin oikeuden mukaisia kansallisia sääntöjä, joilla edistetään olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä tai mahdollistetaan uuden fyysisen infrastruktuurin tehokkaampi ja nopea käyttöönotto täydentämällä tässä asetuksessa säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia tai menemällä niitä pidemmälle sekä kehittämällä ratkaisuja, joilla sen tavoitteet voidaan saavuttaa. Jäsenvaltiot voisivat esimerkiksi hyväksyä tällaisia tiukempia tai yksityiskohtaisempia sääntöjä, joilla lyhennetään käyttöönottoon tarvittavien lupien myöntämisen tai epäämisen määräaikoja, ottaa käyttöön uusia lupapoikkeuksia, mennä pidemmälle rakennusteknisten töiden koordinointia koskevien säännösten osalta soveltamalla niitä myös yksityisesti rahoitettuihin hankkeisiin tai vaatia, että fyysistä infrastruktuuria tai suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevat lisätiedot toimitetaan sähköisessä muodossa keskitetylle tietopisteelle, mennä pidemmälle olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevien säännösten osalta soveltamalla niitä myös yksityisomistuksessa oleviin rakennuksiin sekä ottamalla käyttöön uusia toimia, joilla lupamenettelyjä nopeutetaan, edellyttäen, että ne eivät riko unionin oikeutta, mukaan lukien tämän asetuksen säännökset.

(12) Oikeusvarmuuden varmistamiseksi, myös direktiivin (EU) 2018/1972 II osan II osaston II–IV luvun, komission direktiivin 2002/77/EY ([8]) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2555 ([9]) nojalla säädettyjen erityisten sääntelytoimenpiteiden osalta, kyseisten direktiivien olisi oltava ensisijaisia tähän asetukseen nähden. Tämä asetus ei rajoita kansallisten sääntelyviranomaisten mahdollisuutta pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä,

([7]) Komission suositus (EU) 2020/1307, annettu 18 päivänä syyskuuta 2020, unionin yhteisestä välineistöstä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi ja 5G-radiotaajuuksien oikea-aikaisen ja investointeihin kannustavan saatavuuden varmistamiseksi, jotta voidaan verkkoyhteyksiä edistämällä tukea talouden elpymistä covid-19-kriisistä unionissa (EUVL L 305, 21.9.2020, s. 33).

([8]) Komission direktiivi 2002/77/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2002, kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla (EYVL L 249, 17.9.2002, s. 21).

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (NIS 2 -direktiivi) (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 80).

jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, kuten kiinteistön kaapeleiden käyttöoikeuden myöntämisvelvoitteet, direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti.

(13) Operaattoreiden, erityisesti uusien tulokkaiden, voi olla huomattavasti tehokkaampaa käyttää uudelleen olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria, myös muiden yleishyödyllisten laitosten infrastruktuuria, VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottamiseksi. Tämä koskee erityisesti alueita, joilla ei ole käytettävissä sopivaa sähköistä viestintäverkkoa tai joilla uuden fyysisen infrastruktuurin rakentaminen ei ehkä ole taloudellisesti kannattavaa. Lisäksi eri alojen väliset synergiat voivat vähentää merkittävästi VHCN-verkkojen käyttöönottoon liittyvien rakennusteknisten töiden tarvetta. Uudelleenkäyttö voi myös vähentää näihin töihin liittyviä sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä kustannuksia, kuten saastumista, melua ja liikenneruuhkia. Sen vuoksi tätä asetusta olisi sovellettava paitsi operaattoreihin myös sellaisten oikeuksien omistajiin ja haltijoihin, jotka koskevat sähköisten viestintäverkkojen elementtien sijoittamiseen soveltuvan laajan ja kaikkialle ulottuvan fyysisen infrastruktuurin käyttöä. Kyse voi olla esimerkiksi sähkön, kaasun, veden ja lämmön jakeluun, viemäröintiin, sadevesijärjestelmiin sekä liikennepalveluihin käytettävistä fyysisistä verkoista. Oikeuksien haltijoiden osalta tämä ei muuta kolmansien osapuolten omistusoikeuksia tai rajoita tällaisten oikeuksien käyttöä. Tässä yhteydessä olisi tarvittaessa otettava huomioon myös vuokralaisten oikeudet.

(14) Jotta voidaan parantaa VHCN-verkkojen käyttöönottoa sisämarkkinoilla, tässä asetuksessa olisi säädettävä yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tai niiden liitännäistoimintoja tarjoavien yritysten (mukaan lukien julkisluonteiset yritykset) oikeuksista käyttää fyysistä infrastruktuuria sen sijainnista riippumatta oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin, jotka ovat yhteensopivia omistusoikeuksien tavanomaisen käytön kanssa. Velvoite antaa oikeus käyttää fyysistä infrastruktuuria ei saisi rajoittaa sen maan omistajan tai rakennuksen omistajan oikeuksia, jossa infrastruktuuri sijaitsee.

(15) Erityisesti kun otetaan huomioon pääasiassa liitännäistoimintoja tarjoavien yritysten, kuten ”torniyhtiöiden”, nopea kehitys ja niiden yhä merkittävämpi rooli 5G-verkkojen kaltaisten langattomien sähköisten viestintäverkkojen elementtien asentamiseen soveltuvan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksien tarjoajina, ”verkon ylläpitäjän” määritelmää olisi laajennettava kattamaan paitsi sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavat tai niiden tarjoamiseen luvan saaneet yritykset sekä muuntyyppisten verkkojen, kuten liikenne-, kaasu- ja sähköverkkojen, ylläpitäjät, myös yritykset, jotka tarjoavat liitännäistoimintoja. Niihin olisi sovellettava siten kaikkia tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteita ja etuja, lukuun ottamatta kiinteistön fyysistä infrastruktuuria ja käyttöoikeuksia koskevia säännöksiä. Jotta varmistetaan palvelujen jatkuvuus ja liitännäistoimintojen suunniteltujen käyttöönottojen ennustettavuus, oikeushenkilöiden, jotka toimivat ensisijaisesti sellaisen maan vuokraajina tai sellaista maata koskevien muiden oikeuksien kuin omistusoikeuksien haltijoina, jolle on määrä asentaa tai on jo asennettu toimintoja VHCN-verkkojen elementtien käyttöönottoa varten, tai jotka hallinnoivat vuokrasopimuksia maanomistajien puolesta, ja operaattorien olisi neuvoteltava vilpittömässä mielessä maan käyttöoikeudesta ja ilmoitettava kansallisille sääntelyviranomaisille sopimuksistaan, myös neuvotellusta hinnasta, joiden olisi tarpeellisessa määrin oltava markkinaolosuhteiden mukaisia. Jäsenvaltiot voivat antaa erityisesti maan käyttöoikeuden hintaa koskevia ohjeita, joilla helpotetaan tällaisia neuvotteluja.

(16) Jäsenvaltioiden olisi voitava laajentaa tässä asetuksessa säädetyt velvoitteet koskemaan elimiä, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan, kuten organisaatioyksikköjä, joilla ei ole lain nojalla oikeushenkilöllisyyttä, joilla on oikeustoimikelpoisuus ja jotka voivat osallistua täysimääräisesti taloudellisiin transaktioihin, tai yrityksiä, joilla on julkisilta elimiltä saatu toimilupa.

(17) Koska verkkojen fyysisten rakenteiden erikoistumisaste on pieni, niissä voi usein olla samanaikaisesti sijoitettuina monia erilaisia sähköisten viestintäverkkojen elementtejä tämän vaikuttamatta verkon pääasialliseen palveluun ja pitäen mukauttamiskustannukset mahdollisimman alhaisina. Näihin kuuluvat elementit, joilla voidaan tarjota laajakaistapalveluja vähintään 100 Mbit/s:n nopeudella teknologianeutraaliuden periaatteen mukaisesti. Sen vuoksi fyysiseen infrastruktuuriin, joka on tarkoitettu pelkästään verkon muiden elementtien sijoittamiseen ilman, että siitä itsestään tulee aktiivinen verkkoelementti, voidaan periaatteessa sisällyttää sähköisen viestinnän kaapeleita, laitteistoa tai muita sähköisten viestintäverkkojen elementtejä riippumatta infrastruktuurin senhetkisestä käytöstä tai omistuksesta, jos tästä ei aiheudu turvallisuuteen liittyviä huolenaiheita tai haittaa infrastruktuurin omistajan tuleville liiketaloudellisille eduille. Yleisten sähköisten viestintäverkkojen fyysistä infrastruktuuria voidaan periaatteessa käyttää myös muiden verkkojen elementtien sijoittamiseen. Sen vuoksi yleisten sähköisten viestintäverkkojen operaattorien olisi voitava soveltuvissa tapauksissa myöntää käyttöoikeus verkkoihinsa muiden verkkojen käyttöönottoa varten. Jäsenvaltioiden olisi voitava määrittää tällaisille käyttöoikeuspyynnöille muodollisia

hallinnollisia vaatimuksia, jotka voivat liittyä esimerkiksi pyyntöjen, sopimusluonnosten tai VHCN-verkon asentamista koskevien hanke-ehdotusten muotoon. Verkon ylläpitäjien välisiä synergioita olisi samalla kannustettava, jotta voidaan edistää päätöksessä (EU) 2022/2481 vahvistettujen digitalisaatiotavoitteiden saavuttamista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta pääasiallisen palvelun tarjoamiseen liittyvän erityisen yleisen edun tavoittelua.

(18) Jos perusteltua poikkeusta ei ole, myös julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa oleviin fyysisen infrastruktuurin elementteihin, mukaan lukien verkkoon kuulumattomat elementit ja tilanteet, joissa tällaisia elementtejä hallinnoi yhteisö, jolle on annettu tehtäväksi suorittaa tehtäviä näiden julkisen sektorin elinten puolesta, voidaan sijoittaa sähköisten viestintäverkkojen elementtejä. Kyseiset elementit olisi tällaisissa tapauksissa asetettava saataville VHCN-verkkojen, erityisesti langattomien verkkojen, verkkoelementtien asentamisen helpottamiseksi. Esimerkkejä fyysisen infrastruktuurin elementeistä ovat rakennukset kattoineen ja julkisivun osineen, rakennusten sisäänkäynnit sekä muu omaisuus, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukyltit, liikennevalot, mainostaulut ja tiemaksuasemat sekä linja-auto- ja raitiovaunupysäkit, metro- ja rautatieasemat ja tunnelit. Jäsenvaltioiden tehtävänä on yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa yksilöidä erityisiä julkisen sektorin elinten omistaman ja niiden määräysvallassa jäsenvaltioiden alueella olevan fyysisen infrastruktuurin luokkia, joiden osalta käyttöoikeutta koskevia velvoitteita ei voida soveltaa esimerkiksi arkkitehtoniseen, historialliseen, uskonnolliseen arvoon tai ympäristöarvoon, kansalliseen turvallisuuteen tai liikenneturvallisuuteen liittyvistä syistä. Jotta voidaan varmistaa yleinen hyväksyntä ja kestävä käyttöönotto, VHCN-verkkojen verkkoelementtien visuaaliset vaikutukset olisi pidettävä mahdollisimman vähäisinä.

(19) Yhtäältä kokonaisia alueita, varsinkin maaseudulla, saattaisi jäädä vaille yhteyksiä siksi, että julkisen sektorin infrastruktuuri ei mahdollista VHCN-verkkojen elementtien asennusta tai ei sovellu siihen. Toisaalta on liikerakennuksia, jotka ovat ainoa vaihtoehto tällaisten elementtien sijoittamiseen. Jotta voidaan varmistaa yhteydet syrjäseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla ja kuroa umpeen digitaalisen kattavuuden kuilu maaseutu- ja kaupunkialueiden välillä samalla, kun yksityiseen omaisuuteen puututaan mahdollisimman vähän, jos asianomaisella alueella ei ole vaihtoehtoja VHCN-verkkoyhteyksien kehittämiselle, jäsenvaltiot voisivat säätää, että tiettyjen edellytysten täyttyessä maaseudulla tai syrjäisillä alueilla sijaitsevien yksityisten liikerakennusten omistajien olisi myönnettävä tällaisten rakennusten käyttöoikeus operaattoreille oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja markkinaolosuhteiden mukaisin hinnoin. Tätä velvoitetta sovellettaisiin vain, kun kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: asianomaisella alueella ei ole saatavilla samantyyppisiä kiinteitä VHCN-verkkoja tai -mobiiliverkkoja, jonka käyttöoikeuden hakijan on määrä ottaa käyttöön, eikä sellaisen käyttöönotosta ole aiempia suunnitelmia keskitetyn tietopisteen kautta pyynnön jättämispäivänä saatujen tietojen perusteella; kyseisellä alueella ei ole saatavilla verkon ylläpitäjien tai julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa olevaa olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria, joka soveltuu teknisesti VHCN-verkkojen elementtien sijoittamiseen.

(20) Tämä asetus ei saisi rajoittaa mahdollisia erityisiä takeita, joita tarvitaan varmistamaan kansallinen turvallisuus, yleinen turvallisuus ja kansanterveys sekä verkkojen, erityisesti kansallisessa lainsäädännössä määritellyn kriittisen infrastruktuurin, turvallisuus ja eheys ja estämään verkon ylläpitäjän tai julkisen sektorin elimen tarjoamaan pääasialliseen palveluun kohdistuvat vaikutukset erityisesti ihmisten käyttöön tarkoitetun veden toimittamiseen käytettävien verkkojen osalta. Kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvät yleiset säännöt, joilla kielletään verkon ylläpitäjiä neuvottelemasta fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksista sähköisiä viestintäverkkoja tai niiden liitännäistoimintoja tarjoavien tai niiden tarjoamiseen luvan saaneiden yritysten kanssa, voisivat kuitenkin estää fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeusmarkkinoiden luomisen. Tällaiset yleiset säännöt olisi näin ollen poistettava. Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet eivät myöskään saisi estää jäsenvaltioita kannustamasta yleishyödyllisiä palveluja tarjoavia operaattoreita antamaan infrastruktuurin käyttöoikeuksia jättämällä huomioimatta niiden fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksista saadut tulot, kun ne laskevat pääasiallisessa toiminnassa tai pääasiallisissa toiminnoissa perittäviä loppukäyttäjähintoja sovellettavan unionin oikeuden mukaisesti.

(21) Jotta voidaan varmistaa oikeusvarmuus ja välttää verkon ylläpitäjille aiheutuva kohtuuton rasite kahden erillisen käyttöoikeusjärjestelmän samanaikaisesta soveltamisesta samaan fyysiseen infrastruktuuriin, tässä asetuksessa säädettyjä käyttöoikeusvelvoitteita ei saisi soveltaa sellaiseen fyysiseen infrastruktuuriin, johon sovelletaan kansallisten sääntelyviranomaisten direktiivin (EU) 2018/1972 nojalla asettamia käyttöoikeusvelvoitteita tai unionin valtiontukisääntöjen soveltamisesta johtuvia käyttöoikeusvelvoitteita, niin kauan kuin tällaiset käyttöoikeusvelvoitteet ovat voimassa. Tätä asetusta olisi kuitenkin sovellettava, jos kansallinen sääntelyviranomainen on asettanut

direktiivin (EU) 2018/1972 nojalla käyttöoikeusvelvoitteen, jolla rajoitetaan kyseisen fyysisen infrastruktuurin käyttöä. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, kun tukiasemien liittämistä suunnitteleva operaattori pyytää käyttöoikeutta olemassa olevaan fyysiseen infrastruktuuriin, jolle on asetettu käyttöoikeusvelvoitteita komission suosituksessa (EU) 2020/2245 ([10]) tarkoitetun tukkutason kiinteän kapasiteetin käyttöoikeuksien markkinoilla.

(22) Oikeasuhteisuuden varmistamiseksi ja investointikannustimien säilyttämiseksi verkon ylläpitäjällä tai julkisen sektorin elimellä olisi oltava oikeus evätä tietyn fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus objektiivisista ja perustelluista syistä. Erityisesti fyysinen infrastruktuuri, johon käyttöoikeutta on pyydetty, voi olla teknisesti soveltumaton erityisten olosuhteiden vuoksi tai koska käytettävissä ei ole riittävästi tilaa tai tuleva tilantarve on riittävällä tavalla osoitettu esimerkiksi julkisesti saatavilla olevissa investointisuunnitelmissa. Tällaisen epäämisen olisi oltava asianmukaisesti perusteltu ja sen olisi perustuttava objektiivisiin ja yksityiskohtaisiin syihin, jotta vältetään mahdollinen kilpailun vääristyminen tai käyttöoikeuksien epäämisen edellytysten väärinkäyttö. Syitä ei pidettäisi objektiivisina esimerkiksi silloin, kun sähköisiä viestintäverkkoja tarjoava tai niiden tarjoamiseen luvan saanut yritys on ottanut käyttöön fyysisen infrastruktuurin koordinoimalla rakennustekniset työt muun verkon ylläpitäjän kuin sähköisen viestintäverkon operaattorin kanssa ja kieltäytyy myöntämästä käyttöoikeutta sillä perusteella, että sillä ei väitetysti ole tilaa sijoittaa VHCN-verkkojen elementtejä, mikä johtuu sen määräysvallassa olevan yrityksen tekemistä päätöksistä. Tällaisessa tapauksessa voi syntyä kilpailun vääristymistä, jos käyttöoikeuspyynnön kohteena mahdollisesti olevalla alueella ei ole muuta VHCN-verkkoa. Tietyissä olosuhteissa infrastruktuurin yhteiskäyttö voisi myös vaarantaa turvallisuuden tai kansanterveyden ja verkkojen, myös kriittisen infrastruktuurin, eheyden ja turvallisuuden tai saman infrastruktuurin kautta pääasiallisesti tarjottavien palvelujen tarjoamisen. Lisäksi silloin, kun verkon ylläpitäjä tarjoaa jo passiivisen tukkutason fyysisen käyttöoikeuden sähköisiin viestintäverkkoihin, jotka täyttäisivät käyttöoikeuden hakijan tarpeet, kuten mustan kuidun tai kuitujen eriyttämisen, perustana olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus voisi vaikuttaa kielteisesti sen liiketoimintamalliin, erityisesti pelkästään tukkumarkkinoilla toimivien operaattoreiden liiketoimintamalliin, ja sen investointikannustimiin. Tämä voisi luoda esteitä VHCN-verkkojen nopealle käyttöönotolle maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla. Tämä asetus ei estä jäsenvaltioita rajoittamasta sellaisten käyttöoikeuksien epäämistä koskevien ehtojen soveltamista, jotka perustuvat mustan kuidun tai kuitujen eriyttämisen olemassa olevaan tarjontaan, jos tällaiset tuotteet eivät olisi asiaankuuluvilla markkinoilla toteuttamiskelpoinen vaihtoehtoinen keino sähköisten viestintäverkkojen passiiviselle tukkutason fyysiselle käyttöoikeudelle. VHCN-elementtien tehotonta päällekkäisyyttä, joka vaarantaa alkuinvestoinnit ja investointisuunnitelmat, olisi vältettävä erityisesti maaseutualueilla, joilla ei ehkä ole taloudellisesti kannattavaa ottaa käyttöön useita VHCN-verkkoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2002/77/EY soveltamista ja edellyttäen, että tällainen päätös olisi yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukainen. Tällaisen vaihtoehtoisen fyysisen tukkutason käyttöoikeuden ehtojen oikeudenmukaisuuden ja kohtuullisuuden arvioinnissa olisi otettava huomioon muun muassa sen yrityksen liiketoimintamalli, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota käyttöoikeuden tarjoavia yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, ja tarve välttää jommankumman osapuolen mahdollisen huomattavan markkinavoiman vahvistuminen sekä se, yhdistääkö tai kytkeekö käyttöoikeuden tarjoaja käyttöoikeuden palveluihin, jotka eivät ole ehdottoman välttämättömiä.

(23) Jotta voidaan etenkin maaseutualueilla säilyttää investointikannustimet ja välttää haitalliset ja tahattomat taloudelliset vaikutukset kuitu kiinteistöön -verkkojen käyttöönotossa ensimmäisenä toimijana toimivan operaattorin liiketoimintamalliin, tilanteissa, joissa kansallisessa lainsäädännössä jo sovelletaan unionin oikeuden mukaista vastaavaa epäämisperustetta, jäsenvaltiot voisivat säätää, että kun sähköisiä viestintäverkkoja tarjoava tai niiden tarjoamiseen luvan saanut yritys hakee käyttöoikeutta ainoaan sen kohteena olevalla peittoalueella sijaitsevaan kuituverkkoon, käyttöoikeuden tarjoaja voi evätä käyttöoikeuden fyysiseen infrastruktuuriinsa, jos se tarjoaa oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin toteuttamiskelpoisen vaihtoehtoisen tukkutason aktiivisen käyttöoikeuden, joka soveltuu VHCN-verkkojen tarjontaan. Tällaisella tukkutason aktiivisella käyttöoikeudella varmistetaan, että VHCN-verkkoja on pyynnön esittäneen operaattorin käytettävissä ja että tuotettavien palvelujen laatu ja ominaisuudet ovat VHCN-verkoille ominaiset ja vertailukelpoiset passiivisen käyttöoikeuden, mukaan lukien musta kuitu ja kuitujen eriyttäminen, kanssa laatu- tai palveluominaisuuksien osalta. Kyseisiä toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoisia tukkutason aktiivisia käyttöoikeuksia olisi lisäksi tarjottava syrjimättömästi ja avoimesti. Tätä varten

([10]) Komission suositus (EU) 2020/2245, annettu 18 päivänä joulukuuta 2020, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti ennakkosääntelyn alaisiksi tulevista merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista sähköisen viestinnän alalla, 18.12.2020, C(2020) 8750 (EUVL L 439, 29.12.2020, s. 23).

operaattorin, joka tarjoaa käyttöoikeuden muille operaattoreille, olisi sovellettava vastaavia ehtoja vastaavissa olosuhteissa sekä tarjottava palveluja ja tietoja muille operaattoreille samoilla ehdoilla ja samalla laadulla kuin se tarjoaa omille tai tytäryhtiöidensä tai kumppaneidensa palveluille, jotta taataan yhdenvertainen kohtelu ja tarjotaan yhtäläiset mahdollisuudet kaikille operaattoreille, tarjoava operaattori mukaan luettuna.

(24) Jos operaattorit pyytävät käyttöoikeuksia tietylle alueelle, verkon ylläpitäjien ja julkisten sektorin elinten, jotka omistavat fyysisen infrastruktuurin tai pitävät sitä määräysvallassaan, olisi olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin uudelleenkäytön helpottamiseksi tehtävä tarjous infrastruktuurinsa yhteiskäytöstä oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin, joihin kuuluu myös hinta, jollei käyttöoikeutta evätä objektiivisista ja perustelluista syistä. Julkisen sektorin elimiä olisi myös vaadittava tarjoamaan käyttöoikeuksia syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin. Olosuhteista riippuen käyttöoikeuden myöntämisedellytyksiin voivat vaikuttaa useat eri tekijät. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi a) mahdolliset ennaltaehkäisevät takeet, jotka toteutetaan verkkojen varmuuteen, turvallisuuteen ja eheyteen kohdistuvien haitallisten vaikutusten rajoittamiseksi; b) mahdolliset erityiset vastuuta koskevat järjestelyt vahinkojen varalta; c) infrastruktuurin rakentamiseen mahdollisesti myönnetyn julkisen tuen käyttö, mukaan lukien tukeen liitetyt tai kansallisessa lainsäädännössä unionin oikeuden mukaisesti vahvistetut erityiset ehdot ja edellytykset; d) kyky välittää tai tarjota infrastruktuurikapasiteettia julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi; ja e) mahdolliset ympäristönsuojeluun, myös siltä osin, että vähennetään infrastruktuurin visuaalisia vaikutuksia yleisen hyväksynnän varmistamiseksi, kansanterveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai kaupunki- ja maaseutusuunnittelun tavoitteiden saavuttamiseen liittyvistä kansallisista säännöksistä johtuvat rajoitukset.

(25) Yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai niiden liitännäistoimintojen fyysiseen infrastruktuuriin tehtävillä investoinneilla olisi edistettävä suoraan päätöksessä (EU) 2022/2481 vahvistettuja tavoitteita ja vältettävä opportunistista käyttäytymistä. Kun verkon ylläpitäjille, mukaan lukien operaattorit ja yleishyödyllisiä palveluja tarjoavat yritykset, sekä julkisen sektorin elimille asetetaan käyttöoikeuden myöntämisvelvoitteita, oikeudenmukaisten ja kohtuullisten hintojen määrittämistä ja kohtuuttomien hintojen välttämistä koskevissa edellytyksissä olisi otettava huomioon niiden erilaiset tilanteet ja liiketoimintamallit. Kaikilla käyttöoikeuksien tarjoajilla olisi esimerkiksi oltava oikeudenmukainen mahdollisuus kattaa niiden fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden tarjoamisesta aiheutuneet kustannukset sekä muut mahdolliset kunnossapitoon ja mukauttamiseen liittyvät lisäkustannukset, jotka ovat aiheutuneet tällaisen infrastruktuurin käyttöoikeuden tarjoamisesta. Erityisesti kaikissa velvoitteissa, jotka koskevat olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta tai rakennusteknisten töiden koordinointia ja joita asetetaan operaattoreille, mukaan lukien sähköisiä viestintäverkkoja tai ainoastaan niiden liitännäistoimintoja tarjoavat tai niiden tarjoamiseen luvan saaneet yritykset, olisi huolellisesti otettava huomioon useita tekijöitä, kuten kyseisten investointien taloudellinen elinkelpoisuus niiden riskiprofiilin perusteella sekä tarve saada kohtuullista tuottoa näistä investoinneista ja tietoa mahdollista sijoitetun pääoman tuottoa koskevasta aikataulusta. Käyttöoikeuksien hintojen määrittelyssä olisi otettava asianmukaisesti huomioon niiden operaattorien erilaiset liiketoimintamallit, jotka tarjoavat pääasiassa liitännäistoimintoja ja jotka tarjoavat fyysisiä käyttöoikeuksia useammalle kuin yhdelle yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajalle, sekä asiaa koskevat komission ohjeet. Kun verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, määrittävät hintoja ja ehtoja, käyttöoikeuksien tarjoajat tai riitojenratkaisuelimet voisivat käyttää tiettyjä käyttöoikeuksien hakijoiden ja käyttöoikeuksien tarjoajien välisiä voimassa olevia sopimuksia sekä kaupallisia ehtoja vertailuarvona määrittäessään, ovatko hinnat ja ehdot oikeudenmukaisia ja kohtuullisia eli sopimuksen tekohetkellä voimassa olleiden markkinahintojen ja -olosuhteiden mukaisia. Tämä ei saisi rajoittaa riitojenratkaisuelinten arviointityötä, jonka yhteydessä ne voivat muun muassa katsoa, että osapuolten esittämät sopimukset eivät ole tässä asetuksessa vahvistettujen hinnoittelua koskevien edellytysten mukaisia.

(26) Julkisen sektorin elimillä, jotka omistavat fyysisen infrastruktuurin tai pitävät sitä määräysvallassaan, ei välttämättä ole riittäviä resursseja, kokemusta tai tarvittavaa teknistä tietämystä, jotta ne voisivat aloittaa käyttöoikeuksia koskevat neuvottelut operaattoreiden kanssa. Näiden julkisen sektorin elinten fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksien saannin helpottamiseksi voitaisiin nimetä elin, joka koordinoi käyttöoikeuspyyntöjä, antaa oikeudellista ja teknistä neuvontaa käyttöoikeuksien ehdoista ja edellytyksistä neuvottelemiseen ja asettaa fyysistä infrastruktuuria koskevat asiaankuuluvat tiedot saataville keskitetyn tietopisteen kautta. Koordinointielin voisi myös tukea julkisen sektorin elimiä mallisopimusten laatimisessa ja seurata käyttöoikeuspyyntömenettelyn tuloksia ja kestoa. Elin voisi myös auttaa riitatilanteissa, jotka koskevat julkisen sektorin elinten omistaman tai sen määräysvallassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta.

(27) Lähestymistapojen johdonmukaisuuden varmistamiseksi jäsenvaltioiden keskuudessa ja ottaen samalla huomioon erilaiset tilanteet jäsenvaltioissa komissio voisi tiiviissä yhteistyössä Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen, jäljempänä ”BEREC”, kanssa antaa ohjeita, jotka liittyvät fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevien säännösten soveltamiseen, muun muassa oikeudenmukaisten ja kohtuullisten ehtojen soveltamiseen. Sidosryhmien, kansallisten viranomaisten ja kansallisten riitojenratkaisuelinten näkemykset olisi otettava asianmukaisesti huomioon, kun ohjeita laaditaan, sen varmistamiseksi mahdollisuuksien mukaan, että tällaiset ohjeet eivät heikennä vakiintuneita periaatteita, ne ovat kansallisten riitojenratkaisuelinten menettelysääntöjen mukaisia eivätkä ne ole haitallisia uusien VHCN-verkkojen käyttöönoton kannalta. Ohjeissa voitaisiin ottaa huomioon verkon ylläpitäjien ominaisuudet ja niiden liiketoimintamalli.

(28) Operaattoreiden olisi pyynnöstä saatava vähimmäistiedot fyysisestä infrastruktuurista ja suunnitelluista rakennusteknisistä töistä käyttöönottoalueella. Näin ne voivat suunnitella tehokkaasti VHCN-verkkojen käyttöönottoa ja varmistaa, että tällaisten verkkojen käyttöönottoon soveltuvaa olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria ja suunniteltuja rakennusteknisiä töitä hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. Tällaiset vähimmäistiedot ovat ennakkoedellytys, jotta voidaan arvioida mahdollisuuksia käyttää olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria tai koordinoida suunniteltuja rakennusteknisiä töitä tietyllä alueella sekä vähentää olemassa oleville fyysiselle infrastruktuurille aiheutuvia vahinkoja. Kun otetaan huomioon osallistuvien sidosryhmien määrä tapauksen mukaan julkisin ja yksityisin varoin rahoitettujen rakennusteknisten töiden sekä olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin osalta ja jotta voidaan helpottaa kyseisten tietojen saantia yli toimialojen ja maiden rajojen, verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten, joihin sovelletaan avoimuusvelvoitteita, olisi toimitettava tällaiset ajan tasalla olevat vähimmäistiedot viipymättä määräajassa keskitetyn tietopisteen kautta. Tämä yksinkertaistaa tällaisten tietojen saantia koskevien pyyntöjen käsittelyä ja antaa operaattoreille mahdollisuuden ilmaista kiinnostuksensa fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksiin tai ajoituksen kannalta ratkaisevan tärkeiden rakennusteknisten töiden koordinointiin. Vähimmäistiedot suunnitelluista rakennusteknisistä töistä olisi asetettava saataville keskitetyn tietopisteen kautta heti, kun tiedot ovat asianomaisen verkon ylläpitäjän saatavilla, ja joka tapauksessa, jos lupa vaaditaan, viimeistään kaksi kuukautta ennen lupahakemuksen jättämistä toimivaltaisille viranomaisille. Verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet, joihin sovelletaan avoimuusvelvoitteita, voisivat ennakoivasti ja vapaaehtoisesti laajentaa saataville asetettavia vähimmäistietoja koskemaan muita ominaisuuksia, kuten olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin tapauksessa, tietoja infrastruktuurin käyttöasteesta, jos sellaisia on saatavilla, tai suuntaa-antavia tietoja mustan kuidun saatavuudesta.

(29) Vähimmäistiedot olisi asetettava viipymättä saataville keskitetyn tietopisteen kautta oikeasuhteisin, syrjimättömin ja läpinäkyvin ehdoin, jotta operaattorit voivat esittää tietopyyntönsä. Keskitetty tietopiste voisi koostua sähköisestä tietorekisteristä, josta on pääsy tietoihin tai jossa tiedot voidaan asettaa saataville ja jossa pyyntöjä voidaan tehdä verkossa käyttämällä digitaalisia välineitä, kuten verkkosivuja, digitaalisia sovelluksia ja digitaalisia alustoja. Saataville annettuja tietoja voidaan rajoittaa, jotta voidaan varmistaa verkkojen, erityisesti kriittisen infrastruktuurin, turvallisuus ja eheys sekä kansallinen turvallisuus tai suojata oikeutettuja yritys- ja liikesalaisuuksia. Keskitetyssä tietopisteessä ei tarvitse säilyttää tietoja, edellyttäen että siitä on yhteys muihin digitaalisiin välineisiin, kuten verkkoportaaleihin, digitaalisiin alustoihin, tietokantoihin tai digitaalisiin sovelluksiin, joihin tiedot tallennetaan. Näin ollen voidaan harkita eri malleja toteuttaa keskitetty tietopiste. Keskitetty tietopiste voi tarjota lisätoimintoja, kuten pääsyn lisätietoihin tai tuen olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden pyytämistä tai rakennusteknisten töiden koordinoinnin pyytämistä koskevalle käsittelylle.

(30) Jos pyyntö on kohtuullinen ja erityisesti jos se on tarpeen olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäytön tai rakennusteknisten töiden koordinoinnin vuoksi, operaattoreille olisi lisäksi annettava mahdollisuus tehdä paikalla suoritettavia selvityksiä ja pyytää tietoa suunnitelluista rakennusteknisistä töistä läpinäkyvin, oikeasuhteisin ja syrjimättömin edellytyksin ja rajoittamatta takeita, jotka on toteutettu verkkojen turvallisuuden ja eheyden varmistamiseksi sekä luottamuksellisuuden ja yritys- ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi.

(31) Suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevan avoimuuden lisäämistä keskitettyjen tietopisteiden kautta olisi kannustettava. Tämä voitaisiin tehdä ohjaamalla operaattorit tällaisiin tietoihin, jos niitä on saatavilla. Avoimuutta voitaisiin lisätä myös siten, että lupahakemusten myöntämisen edellytyksenä olisi suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevien tietojen asettaminen ensin saataville keskitetyn tietopisteen kautta.

(32) Jäsenvaltioille jäävä harkintavalta jakaa keskitettyjen tietopisteiden tehtävät useammalle kuin yhdelle toimivaltaiselle elimelle ei saisi vaikuttaa niiden kykyyn hoitaa tehokkaasti näitä tehtäviä. Jos jäsenvaltioon on perustettu useampi kuin yksi keskitetty tietopiste, yhteisestä käyttöliittymästä koostuvan kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen olisi varmistettava saumaton pääsy kaikkiin keskitettyihin tietopisteisiin sähköisesti. Keskitetyn tietopisteen olisi oltava täysin digitalisoitu ja tarjottava helppo pääsy asiaankuuluviin digitaalisiin välineisiin. Tämän ansiosta verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet voisivat käyttää oikeuksiaan ja noudattaa tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteitaan, joihin sisältyy nopea pääsy vähimmäistietoihin, jotka koskevat olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria ja suunniteltuja rakennusteknisiä töitä, sähköisiä hallinnollisia menettelyjä lupien ja asennusoikeuksien myöntämiseksi, sekä tietoja sovellettavista ehdoista ja menettelyistä. Osana kyseisiä vähimmäistietoja keskitetyn tietopisteen olisi tarjottava pääsy georeferoituihin tietoihin, jotka koskevat olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin ja suunniteltujen rakennusteknisten töiden sijaintia. Tällaisen pääsyn helpottamiseksi jäsenvaltioiden olisi tarjottava automatisoituja digitaalisia välineitä georeferoitujen tietojen toimittamista varten ja muuntotyökaluja, joilla tiedot voidaan muuntaa tuettuihin tietomuotoihin. Tällaiset välineet voitaisiin antaa niiden verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten käyttöön, jotka vastaavat kyseistentietojen antamisesta keskitetyn tietopisteen kautta. Lisäksi jos georeferoituja paikkatietoja on saatavilla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/2/EY ([11]) mukaisen INSPIRE-paikkatietoportaalin kaltaisten muiden digitaalisten välineiden kautta, keskitetty tietopiste voisi tarjota käyttäjäystävällisen pääsyn kyseisiin tietoihin.

(33) Oikeasuhteisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi vaatimusta, joka koskee olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen asettamista saataville keskitetyn tietopisteen kautta, voidaan olla soveltamatta samoista syistä, joilla käyttöoikeuspyyntö voidaan evätä. Lisäksi olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen asettaminen saataville keskitetyn tietopisteen kautta voisi hyvin erityisissä tapauksissa olla vaivalloista tai kohtuutonta verkon ylläpitäjille ja julkisen sektorin elimille. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, kun asiaan liittyvän omaisuuden kartoitusta ei ole vielä saatavilla ja jos se olisi erittäin kallista tai kun käyttöoikeuspyyntöjä on odotettavissa hyvin vähän jäsenvaltion tietyillä alueilla tai tietyn fyysisen infrastruktuurin osalta. Jos tietojen asettaminen saataville vaikuttaa kustannus-hyötyanalyysin perusteella kohtuuttomalta, verkon ylläpitäjiä ja julkisen sektorin elimiä ei saisi velvoittaa asettamaan tällaisia tietoja saataville. Jäsenvaltioiden olisi tehtävä tällainen kustannus-hyötyanalyysi, kun sidosryhmiä on kuultu olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden kysynnästä, ja analyysi olisi päivitettävä säännöllisesti. Kuulemismenettely ja sen tulokset olisi asetettava julkisesti saataville keskitetyn tietopisteen kautta.

(34) Johdonmukaisuuden varmistamiseksi keskitetyn tietopisteen tehtäviä hoitavien toimivaltaisten elinten, direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisia tehtäviään hoitavien kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten kiinteistörekisteristä tai direktiivin 2007/2/EY täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten, olisi tapauksen mukaan kuultava toisiaan ja tehtävä yhteistyötä keskenään. Tällaisen yhteistyön tavoitteena olisi oltava verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten, myös huomattavan markkinavoiman yrityksiksi nimettyjen yritysten (huomattavan markkinavoiman operaattoreiden), työpanoksen minimoiminen, kun ne noudattavat avoimuusvelvoitteitaan fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen asettamisessa saataville. Jos huomattavan markkinavoiman operaattorin fyysisestä infrastruktuurista vaaditaan erilainen tietokokonaisuus, tällaisen yhteistyön olisi johdettava hyödyllisten yhteyksien ja synergioiden luomiseen huomattavaan markkinavoimaan liittyvän tietokannan ja keskitetyn tietopisteen välille sekä tietojen keruuta ja toimittamista koskeviin oikeasuhteisiin yhteisiin käytäntöihin helposti vertailtavien tulosten aikaansaamiseksi. Yhteistyöllä olisi myös pyrittävä helpottamaan fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen saatavuutta kansalliset olosuhteet huomioon ottaen. Jos sääntelyvelvoitteita muutetaan tai ne peruutetaan, asianomaisten osapuolten olisi voitava sopia parhaista ratkaisuista fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen keräämisen ja toimittamisen mukauttamiseksi uusiin sovellettaviin sääntelyvaatimuksiin.

(35) Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, että rakennusteknisten töiden koordinointia koskevaa avoimuusvelvoitetta ei sovelleta sen tyyppisiin rakennusteknisiin töihin, jotka liittyvät kansalliseen kriittiseen infrastruktuuriin, tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvien syiden perusteella, sellaisena kuin jäsenvaltiot ovat ne yksilöineet. Julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, ja verkon ylläpitäjien olisi voitava päättää, että rakennusteknisten töiden koordinointia koskevaa avoimuusvelvoitetta ei sovelleta rakennusteknisten töiden tyyppeihin, jotka ovat laajuudeltaan rajattuja, sekä jäsenvaltioiden yksilöimistä hätätilanteita koskevista syistä. Näin voi olla toteutettujen rakennusteknisten töiden osalta, jos riskinä on, että maa- ja

([11]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1).

vesirakennustöiden ja niihin liittyvien laitosten huonontumisprosesseista, jotka johtuvat tuhoisista luonnon tai inhimillisistä tekijöistä, aiheutuu yleinen vaara, ja kyseisiä töitä tarvitaan niiden turvallisuuden tai purkamisen varmistamiseksi. Avoimuuden vuoksi jäsenvaltioiden olisi asetettava saataville tällaisissa olosuhteissa toteutettavien rakennusteknisten töiden tyypit keskitetyn tietopisteen kautta.

(36) Jotta voidaan varmistaa huomattavat säästöt ja minimoida haitat, joita uusien sähköisten viestintäverkkojen käyttöönotto aiheuttaa alueelle, olisi kiellettävä sääntelyrajoitukset, jotka pääsääntöisesti estävät verkon ylläpitäjiä neuvottelemasta rakennusteknisten töiden koordinointia koskevista sopimuksista VHCN-verkkojen käyttöönottoa varten. Jos rakennusteknisiä töitä ei rahoiteta julkisista varoista, tämä asetus ei saisi rajoittaa verkon ylläpitäjien mahdollisuutta tehdä rakennusteknisten töiden koordinointisopimuksia omien investointi- ja liiketoimintasuunnitelmiensa mukaisesti ja haluamassaan aikataulussa.

(37) Jäsenvaltioiden olisi maksimoitava kokonaan tai osittain julkisin varoin rahoitettavien rakennusteknisten töiden tulokset hyödyntämällä näiden töiden myönteisiä ulkoisvaikutuksia eri toimialoilla ja varmistamalla tasavertaiset mahdollisuudet käytettävissä olevan ja suunnitellun fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön VHCN-verkkojen käyttöönotossa. Julkisin varoin rahoitettujen rakennusteknisten töiden päätarkoitukseen ei saisi kohdistua kielteisiä vaikutuksia. Verkon ylläpitäjän, joka toteuttaa kyseiset rakennustekniset työt suoraan tai välillisesti, esimerkiksi alihankkijan kautta, olisi kuitenkin toteutettava VHCN-verkkojen elementtien käyttöönoton koordinointia koskevat oikea-aikaiset ja kohtuulliset pyynnöt oikeasuhteisin, syrjimättömin ja avoimin ehdoin. Pyynnön esittäneen operaattorin olisi esimerkiksi katettava kaikki lisäkustannukset, myös viivästyksistä aiheutuvat, ja pidettävä alkuperäisiin suunnitelmiin tehtävät muutokset mahdollisimman vähäisinä. Tällaiset säännökset eivät saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden oikeuteen varata kapasiteettia sähköisiä viestintäverkkoja varten, vaikka erityisiä pyyntöjä ei olisi esitetty. Näin jäsenvaltiot voisivat vastata fyysisen infrastruktuurin tulevaan kysyntään, jotta voidaan maksimoida rakennusteknisten töiden arvo, tai toteuttaa toimenpiteitä, joilla annetaan muuntyyppisten verkkojen, kuten liikenne-, kaasu- tai sähköverkkojen, ylläpitäjille samanlaiset oikeudet koordinoida rakennusteknisiä töitä.

(38) Joissakin tapauksissa, erityisesti maaseudulla, syrjäisillä alueilla tai harvaan asutuilla alueilla tehtävien käyttöönottojen osalta, rakennusteknisten töiden koordinointivelvoite saattaa vaarantaa käyttöönottojen taloudellisen elinkelpoisuuden ja viime kädessä estää markkinaehdoin toteutetut investoinnit. Sen vuoksi yritykselle, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, esitettyä rakennusteknisten töiden koordinointipyyntöä saatetaan pitää erityisissä olosuhteissa kohtuuttomana. Näin voisi olla erityisesti silloin, jos pyynnön esittänyt yritys, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota sähköisiä viestintäverkkoja, ei ole ilmaissut aikomustaan ottaa käyttöön VHCN-verkkoja kyseisellä alueella verkon uutena käyttöönottona, parannuksena tai laajennuksena ja jos oli esitetty pyyntö ilmoittaa aikomuksesta ottaa käyttöön VHCN-verkkoja nimetyillä alueilla tai sitä koskeva ennuste (direktiivin (EU) 2018/1972 22 artiklan nojalla) tai on pidetty unionin valtiontukisääntöjen mukainen julkinen kuuleminen. Jos tällaisia ennusteita tai pyyntöjä on esitetty ja/tai julkisia kuulemisia on pidetty useampia kuin yksi, olisi otettava huomioon ainoastaan kiinnostuksenilmaisun puuttuminen viimeisimmässä tilanteessa, joka kattaa ajanjakson, jonka aikana rakennusteknisten töiden koordinointia koskeva pyyntö esitetään. Jotta voidaan varmistaa mahdollisuus käyttää käyttöön otettua infrastruktuuria tulevaisuudessa, rakennustekniset työt suorittavan yrityksen, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, olisi taattava, että se ottaa käyttöön fyysisen infrastruktuurin, jonka kapasiteetti on riittävä, ottaen huomioon rakennusteknisten töiden koordinointia pyytäneen yrityksen ilmaisemat kapasiteettivaatimukset ja BERECin tiiviissä yhteistyössä komission kanssa antamat suuntaviivat. Tällä ei rajoiteta julkisten varojen osoittamista koskevien sääntöjen ja ehtojen eikä valtiontukisääntöjen soveltamista.

(39) Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää olla soveltamatta rakennusteknisten töiden koordinointia koskevia tämän asetuksen säännöksiä, avoimuus mukaan luettuna, rakennusteknisiin töihin, jotka ovat laajuudeltaan rajattuja esimerkiksi arvon, koon tai keston osalta. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi alle tietyn, tunteina tai päivinä ilmaistun ajan kestävät rakennustekniset työt, joissa käytetään mahdollisimman hienovaraisia tekniikoita, kuten mikro-ojitusta, tai jotka ovat luonteeltaan erittäin kiireellisiä.

(40) Jotta varmistetaan toimien johdonmukaisuus, BERECin olisi viimeistään 18 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä tiiviissä yhteistyössä komission kanssa ja ottaen huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet annettava suuntaviivat rakennusteknisten töiden koordinointia koskevien säännösten soveltamisesta.

(41) Tehokas koordinointi voi auttaa vähentämään kustannuksia ja viivästyksiä sekä käyttöönottohäiriöitä, jotka voivat johtua paikalla ilmenevistä ongelmista. Yksi esimerkki siitä, että rakennusteknisten töiden koordinoinnista voi olla selkeää hyötyä, on Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin (TEN-E) ja Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin (TEN-T) sisältyvät monialaiset hankkeet, kuten 5G-käytävien käyttöönotto liikenneväylillä, kuten maanteillä, rautateillä ja sisävesiväylillä. Nämä hankkeet voivat usein edellyttää myös suunnittelun koordinointia tai yhteissuunnittelua, joka perustuu hankkeen osallistujien väliseen varhaiseen yhteistyöhön. Osana yhteissuunnittelua asianomaiset osapuolet voivat sopia etukäteen fyysisen infrastruktuurin käyttöönottopoluista sekä käytettävästä teknologiasta ja laitteista ennen rakennusteknisten töiden koordinointia. Sen vuoksi rakennusteknisten töiden koordinointia koskeva pyyntö olisi jätettävä mahdollisimman pian.

(42) Sähköisten viestintäverkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon saatetaan tarvita monia erilaisia lupia, jotta unionin ja jäsenvaltioiden yleisiä etuja voidaan suojella. Näitä voivat olla kaivu-, rakennus-, kaavoitus-, ympäristö- ja muut luvat sekä asennusoikeudet. Erityyppisten sähköisten viestintäverkkojen tai liitännäistoimintojen käyttöönottoon tarvittavien lupien ja asennusoikeuksien määrä sekä käyttöönoton paikallinen luonne voivat edellyttää erilaisten menettelyjen ja ehtojen soveltamista, mikä voi aiheuttaa vaikeuksia verkon käyttöönotossa. Sen vuoksi käyttöönoton helpottamiseksi kaikkia sääntöjä, jotka koskevat lupien ja asennusoikeuksien myöntämiseen sovellettavia ehtoja ja menettelyjä, olisi mahdollisuuksien mukaan yksinkertaistettava ja yhdenmukaistettava kansallisella tasolla, samalla kun säilytetään toissijaisuusperiaatteen mukaisesti kunkin toimivaltaisen viranomaisen oikeus osallistua menettelyyn ja niiden päätöksenteko-oikeudet. Asiaankuuluvan toimivaltaisen viranomaisen olisi asetettava saataville tiedot, jotka koskevat rakennusteknisten töiden lupiin ja asennusoikeuksiin sovellettavia menettelyjä ja yleisiä ehtoja, keskitetyn tietopisteen kautta. Tämä voisi vähentää monimutkaisuutta sekä lisätä tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä kaikille operaattoreille ja erityisesti uusille tulokkaille ja pienille operaattoreille, jotka eivät toimi kyseessä olevalla alueella. Operaattoreilla olisi lisäksi oltava oikeus toimittaa lupia ja asennusoikeuksia koskevat hakemuksensa sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta. Kyseisten yritysten olisi myös voitava hakea sähköisessä muodossa olevia tietoja hakemustensa tilasta ja siitä, onko ne hyväksytty vai evätty.

(43) Lupamenettelyt eivät saisi aiheuttaa perusteettomia esteitä investoinneille tai haitata sisämarkkinoita. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että päätös siitä, myönnetäänkö VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa koskevia lupia, tehdään neljän kuukauden kuluessa lupahakemuksen vastaanottopäivästä tai kansallisessa lainsäädännössä vahvistetussa määräajassa, jos tämä on lyhyempi. Jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan kansallisessa lainsäädännössään käyttöön säännöksiä, joiden nojalla toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää tai evätä lupia nopeammin kuin lainsäädännössä edellytetään. Tämä ei vaikuta muihin menettelyn asianmukaista toteutusta varten asetettuihin erityisiin määräaikoihin tai velvoitteisiin, joita sovelletaan lupamenettelyyn kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaisesti. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saisi rajoittaa tai estää VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa tai vähentää niiden käyttöönoton taloudellista houkuttelevuutta. Ne eivät etenkään saisi estää lupien ja asennusoikeuksien myöntämismenettelyjä etenemästä mahdollisuuksien mukaan rinnakkain tai vaatia operaattoreita hankkimaan tietyntyyppinen lupa ennen kuin ne voivat hakea muuntyyppisiä lupia. Toimivaltaisten viranomaisten olisi perusteltava toimivaltaansa kuuluvien lupien tai asennusoikeuksien mahdolliset epäämiset objektiivisin, avoimin, syrjimättömin ja oikeasuhteisin ehdoin.

(44) Toimivaltaisten viranomaisten olisi 20 työpäivän kuluessa lupahakemuksen vastaanottamisesta määritettävä, onko se täydellinen, jotta tarpeettomat viivästykset vältetään. Jos toimivaltainen viranomainen toteaa, että lupahakemus ei ole täydellinen, sen olisi pyydettävä hakijaa toimittamaan puuttuvat tiedot kyseisen määräajan kuluessa. Yhdenvertaisen kohtelun ja avoimuuden vuoksi toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava katsoa, että rakennusteknisiä töitä koskevat lupahakemukset voidaan hylätä, jos tässä asetuksessa vaadittuja vähimmäistietoja ei ole asetettu saataville keskitetyn tietopisteen kautta viimeistään kahta kuukautta ennen ensimmäisen lupahakemuksen toimittamista toimivaltaisille viranomaisille. Jos VHCN-verkkojen elementtien käyttöönottoon tarvitaan lupien lisäksi asennusoikeuksia, toimivaltaisten viranomaisten olisi direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklassa säädetystä poiketen myönnettävä tällaiset asennusoikeudet neljän kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottopäivästä, lukuun ottamatta pakkolunastustapauksia. Muita asennusoikeuksia, joita ei tarvita rakennusteknisiä töitä koskevien lupien yhteydessä, olisi edelleen myönnettävä kuuden kuukauden kuluessa direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklan mukaisesti.

(45) Jotta voidaan nopeuttaa VHCN-verkkojen käyttöönottoa ja keventää lupia myöntävien viranomaisten hallinnollista taakkaa, tietyntyyppisiin rakennusteknisiin töihin ei saisi edellyttää ennakkolupaa. Avoimuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi jäsenvaltioiden olisi yksilöitävä kyseisten töiden tyypit ja asetettava ne saataville keskitetyn tietopisteen kautta. Poikkeuksia lupamenettelystä voitaisiin soveltaa eri infrastruktuuriluokkiin (kuten mastot, antennit, pylväät ja maanalaiset kaapelikanavat) tietyin edellytyksin. Poikkeuksia voitaisiin soveltaa myös olemassa olevien asennusten teknisiin parannuksiin, kunnossapitotöihin sekä pienimuotoisiin rakennusteknisiin töihin, kuten mikro-ojitukseen. Lupia voitaisiin yhä vaatia VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon liittyvien pienimuotoisten rakennusteknisten töiden yhteydessä arkkitehtoniseen, historialliseen, uskonnolliseen tai ympäristöarvoon liittyvistä syistä, yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen, turvallisuuteen, ympäristöön tai kansanterveyteen liittyvistä syistä taikka kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden suojaamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi yksilöitävä tällaiset luokat ja julkaistava poikkeukset avoimuuden vuoksi keskitetyn tietopisteen kautta. Jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat arvioida, kuuluvatko suunnitellut työt poikkeuksien piiriin, ne tarvitsevat vähimmäistiedot esimerkiksi töiden aloitusajankohdasta ja kestosta. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava vaatia asianomaista operaattoria ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille aikomuksestaan aloittaa rakennustekniset työt antamalla ilmoituksen, joka sisältää vähimmäistiedot.

(46) Jotta tällaisten lupien myöntämismenettelyt saataisiin päätökseen kohtuullisissa määräajoissa tiettyjen kansallisen tason uusien ja hyvien hallintokäytäntöjen mukaisesti, on tarpeen laatia hallinnon yksinkertaistamista koskevat periaatteet. Tähän olisi kuuluttava muun muassa ennakkolupaa koskevan velvoitteen rajoittaminen tapauksiin, joissa se on välttämätöntä, ja toimivaltaisten viranomaisten hiljaisen hyväksynnän käyttöönotto tietyn ajan kuluttua. Jäsenvaltioiden olisi voitava poiketa hiljaista hyväksyntää koskevasta säännöksestä, jos ne asettavat operaattorin saataville vaihtoehtoisen oikeussuojakeinon sellaisia tilanteita varten, joissa toimivaltainen viranomainen ei noudata unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä vahvistettua määräaikaa lupahakemusta koskevan päätöksen antamiselle. Tällaiseen vaihtoehtoiseen oikeussuojakeinoon olisi sisällyttävä joko mekanismi, jonka avulla operaattori voi vaatia korvausta vahingoista, joita menettelyn viivästyminen on aiheuttanut, tai mahdollisuus saattaa asia tuomioistuimen tai valvontaviranomaisen käsiteltäväksi, ja tätä ennen operaattorin pyynnöstä olisi voitava järjestää tapaaminen toimivaltaisen viranomaisen kanssa. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi voitava pitää voimassa tai ottaa käyttöön yksinkertaistettu luvanantomenettely viestintämenettelyihin, joita kansallisen lainsäädännön nojalla voi olla olemassa ja joita sovelletaan VHCN-verkkojen minkä tahansa elementin tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon. Jos jäsenvaltiot poikkeavat hiljaista hyväksyntää koskevan säännöksen soveltamisesta, niiden olisi varmistettava, että yhdessä niiden säätämien vaihtoehtoisten oikeussuojakeinojen kanssa ja niitä rajoittamatta järjestetään sovittelukokous, jos operaattori tai toimivaltainen viranomainen pyytää sellaista. Tällainen kokous olisi järjestettävä ilman aiheetonta viivytystä lupaa koskevan päätöksen hyväksymisen helpottamiseksi. Kokous tarjoaa erityisesti tilaisuuden yksilöidä tarvittaessa muiden asianomaisten osapuolten tai viranomaisten kanssa mahdollisia lisätietoja ja muutoksia hankkeeseen. Jäsenvaltiot voisivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa myös muita vaihtoehtoisia toimia, joilla varmistetaan, että toimivaltaiset viranomaiset noudattavat lupien myöntämistä tai epäämistä koskevia määräaikoja.

(47) VHCN-verkkojen elementtien käyttöönoton helpottamiseksi lupaan liittyvät maksut, lukuun ottamatta asennusoikeuksia, olisi rajoitettava hallinnollisiin kustannuksiin, jotka liittyvät lupahakemuksen käsittelyyn direktiivin (EU) 2018/1972 16 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Asennusoikeuksien tapauksessa sovelletaan direktiivin (EU) 2018/1972 42 ja 43 artiklaa.

(48) Päätöksessä (EU) 2022/2481 esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että vuoteen 2030 mennessä kaikilla tietyissä sijaintipaikoissa olevilla loppukäyttäjillä on mahdollisuus gigabittiyhteyteen verkon liityntäpisteeseen saakka, ja kaikki seuraavan sukupolven langattomat nopeat verkot, joiden suorituskyky on vähintään 5G-verkon tasoinen, kattavat kaikki asutut alueet teknologianeutraaliuden periaatteen mukaisesti. Gigabittiverkkojen tarjoamista loppukäyttäjille olisi helpotettava erityisesti kuituvalmiin kiinteistön fyysisen infrastruktuurin avulla. Rakennuksen varustaminen rakennusvaiheessa pienoiskanavilla kaapelointia varten aiheuttaa vain vähäisiä lisäkustannuksia, kun taas gigabitti-infrastruktuurin jälkiasentaminen rakennuksiin voi muodostaa merkittävän osan gigabittiverkon käyttöönoton kustannuksista. Sen vuoksi kaikki uudet ja peruskorjattavat rakennukset olisi varustettava fyysisellä infrastruktuurilla ja kiinteistön kuitukaapeloinnilla, joiden avulla loppukäyttäjät voidaan liittää gigabittinopeuksiin, jos se ei lisää kohtuuttomasti peruskorjaustöiden kustannuksia ja se on teknisesti toteutettavissa. Uudet ja peruskorjattavat monen asunnon kiinteistöt olisi myös varustettava talojakamolla, johon on helppo pääsy yhdellä tai

useammalla yrityksellä, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, jos se ei lisää kohtuuttomasti peruskorjaustöiden kustannuksia ja se on teknisesti toteutettavissa. Rakennuttajien olisi lisäksi huolehdittava siitä, että kukin asunto varustetaan tyhjällä kaapelikanavalla, joka päättyy monen asunnon kiinteistön sisä- tai ulkopuolella sijaitsevaan talojakamoon ja jonka avulla voidaan muodostaa yhteys verkon liityntäpisteisiin saakka tai jäsenvaltioissa, joissa verkon liityntäpiste sijoitetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti loppukäyttäjän oman sijaintipaikan ulkopuolelle, siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon. Loppukäyttäjän sijaintipaikassa energiatehokkuuden parantamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU ([12]) nojalla tehtävät olemassa olevien rakennusten peruskorjaukset tarjoavat myös mahdollisuuden varustaa kyseiset rakennukset kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla, kiinteistön kuitukaapeloinnilla ja monen asunnon kiinteistöissä talojakamolla.

(49) Talojakamot voivat olla operaattoreille erityisen hyödyllisiä rakennusten käyttöoikeuden kannalta, erityisesti monen asunnon kiinteistöissä, koska niissä voidaan yhdistää kaapelit, joilla yksittäiset loppukäyttäjien sijaintipaikat kytketään verkkoon. On tärkeää, että uusien ja peruskorjattavien monen asunnon kiinteistöjen talojakamot ovat helposti useiden operaattorien käytettävissä ilman liiallista vaivaa, jotta voidaan lisätä kilpailua tarjoamalla useille yrityksille mahdollisuus tarjota palveluja loppukäyttäjille.

(50) Kuituvalmista kiinteistön fyysistä infrastruktuuria, kiinteistön talojakamoa ja kiinteistön kuitukaapelointia koskevat säännökset eivät estä muuntyyppisen teknologian käyttöä samassa kiinteistön fyysisessä infrastruktuurissa. Nämä säännökset eivät saisi vaikuttaa kiinteistön omistajien oikeuteen varustaa kiinteistöä kuidun lisäksi kiinteistön sisäisellä fyysisellä infrastruktuurilla, johon voidaan asentaa kaapelointi kuitukaapelien tai muiden sähköisten viestintäverkkojen elementtien lisäksi.

(51) Mahdollisuutta varustaa rakennus kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla, talojakamolla tai kiinteistön kuitukaapeloinnilla saatetaan pitää suhteettomana kustannuksiin nähden, erityisesti uusien yhden asunnon kiinteistöjen tai peruskorjattavien rakennusten osalta. Tämä voi perustua objektiivisiin syihin, kuten räätälöityihin kustannusarvioihin, sijaintiin liittyviin taloudellisiin syihin tai kulttuuriperinnön suojeluun tai ympäristöön liittyviin syihin (esimerkiksi tietyntyyppisten muistomerkkien osalta).

(52) Mahdollisten ostajien ja vuokralaisten olisi hyödyllistä voida tunnistaa rakennukset, jotka on varustettu kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla ja talojakamolla sekä kiinteistön kuitukaapeloinnilla ja joilla näin ollen on huomattavat kustannussäästömahdollisuudet. Myös rakennusten kuituvalmiutta olisi edistettävä. Kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla, talojakamolla ja kiinteistön kuitukaapeloinnilla varustettujen rakennusten olisi voitava vapaaehtoisesti ja jäsenvaltioiden käyttöön ottamia menettelyjä noudattaen saada ”kuituvalmis”-merkintä, jos jäsenvaltiot ovat päättäneet ottaa tällaisen merkinnän käyttöön.

(53) Yritykset, jotka tarjoavat tai joilla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja ja jotka ottavat käyttöön gigabittiverkkoja tietyllä alueella, voisivat saavuttaa merkittäviä mittakaavaetuja, jos ne voisivat liittää verkkonsa talojakamoon käyttämällä olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria ja palauttamalla töiden kohteena oleva alue ennalleen. Tämän olisi oltava mahdollista riippumatta siitä, onko tilaaja ilmaissut kiinnostuksensa palveluun kyseisenä ajankohtana, ja edellyttäen, että vaikutus yksityiseen omaisuuteen on mahdollisimman vähäinen ja että omistusoikeuteen ei puututa perusteettomasti. Kun verkko on liitetty talojakamoon, verkkoon voidaan liittää lisäasiakkaita huomattavasti alhaisemmin kustannuksin, erityisesti käyttämällä kuituvalmista rakennuksen sisäistä kiinteistökaapelointia, jos se on jo olemassa. Tämä tavoite täyttyy myös silloin kun kiinteistö itsessään on jo varustettu gigabittiverkolla, johon tarjotaan käyttöoikeus läpinäkyvin, oikeasuhteisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin mille tahansa yleisen viestintäverkon tarjoajalle, jolla on kiinteistössä aktiivinen tilaaja. Tällainen tilanne saattaa olla erityisesti jäsenvaltioissa, jotka ovat toteuttaneet toimenpiteitä direktiivin (EU) 2018/1972 44 artiklan

([12]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L 153, 18.6.2010, s. 13).

nojalla. Yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavien tai niiden tarjoamiseen luvan saaneiden yritysten olisi mahdollisuuksien mukaan poistettava verkkoelementtinsä, kuten vanhentuneet kaapelit ja laitteet, ja palautettava töiden kohteena olevat alueet ennalleen, kun tilaajan kanssa tehty sopimus puretaan.

(54) Jotta voidaan osaltaan varmistaa gigabittiverkkojen saatavuus loppukäyttäjille, uusissa ja peruskorjattavissa rakennuksissa olisi oltava kuituvalmis kiinteistön fyysinen infrastruktuuri, kiinteistön kuitukaapelointi ja monen asunnon kiinteistöjen tapauksessa talojakamo. Jäsenvaltioilla olisi oltava tietty määrä joustoa tämän saavuttamiseksi. Tällä asetuksella ei näin ollen pyritä yhdenmukaistamaan asiaan liittyviä kustannuksia koskevia sääntöjä, muun muassa niitä, jotka koskevat niiden kustannusten kattamista, jotka aiheutuvat rakennusten varustamisesta kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla, kiinteistön kuitukaapeloinnilla ja talojakamolla.

(55) Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ja kansallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä standardit tai tekniset eritelmät, joita tarvitaan uusien rakennusten tai peruskorjattavien rakennusten varustamiseksi kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla ja kiinteistön kuitukaapeloinnilla sekä uusien ja monen asunnon kiinteistöjen tai peruskorjattavien monen asunnon kiinteistöjen varustamiseksi talojakamolla. Näiden standardien tai teknisten eritelmien olisi sisällettävä vähintään seuraavat tiedot: kiinteistön talojakamon eritelmät, kuituliittimen eritelmät, kaapelien eritelmät, pistokeliitännän eritelmät, kaapelinsuojaputkia tai mikrokanavia koskevat eritelmät; tekniset eritelmät, joita tarvitaan sähkökaapelien häiriöiden estämiseksi, ja pienin taivutussäde. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kyseisten tarvittavien standardien tai teknisten eritelmien noudattaminen. Noudattamisen osoittamista varten jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön menetelmiä, joihin voi kuulua rakennusten paikalla tehtäviä tarkastuksia tai niiden edustava otos. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi otettava huomioon tällaisiin menetelmiin direktiivin 2010/31/EU nojalla sovellettavat vaatimukset ja harkittava myös mahdollisuutta käynnistää molemmat pyyntömenettelyt tarvittaessa yhdessä, jotta voidaan välttää tämän asetuksen nojalla käyttöön otettuihin menetelmiin liittyvän byrokratian lisääntyminen.

(56) Digitaalisesta osallisuudesta koituvien yhteiskunnallisten hyötyjen vuoksi ja VHCN-verkkojen käyttöönoton taloudelliset vaikutukset huomioon ottaen tapauksissa, joissa loppukäyttäjien tiloja ei ole varustettu passiivisella tai aktiivisella kuituvalmiilla infrastruktuurilla eikä käytettävissä ole vaihtoehtoja VHCN-verkkojen tarjoamiseksi tilaajalle, yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajilla olisi oltava oikeus liittää verkkonsa yksityisiin tiloihin omalla kustannuksellaan edellyttäen, että yksityiseen omaisuuteen kohdistuva vaikutus pidetään mahdollisimman vähäisenä eikä omistusoikeuteen puututa perusteettomasti esimerkiksi käyttämällä rakennuksessa jo olevaa fyysistä infrastruktuuria mahdollisuuksien mukaan uudelleen ja huolehtimalla siitä, että töiden kohteena olevat alueet palautetaan kaikilta osin ennalleen.

(57) Kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevien pyyntöjen olisi kuuluttava tämän asetuksen soveltamisalaan, kun taas kiinteistön kuitukaapeloinnin käyttöoikeutta koskevien pyyntöjen olisi kuuluttava direktiivin (EU) 2018/1972 soveltamisalaan.

(58) Jotta varmistetaan toimien johdonmukaisuus, BERECin olisi 18 kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulopäivästä tiiviissä yhteistyössä komission kanssa ja ottaen huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet julkaistava suuntaviivoja kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevista ehdoista, mukaan lukien oikeudenmukaisten ja kohtuullisten ehtojen soveltaminen, sekä perusteista, joita kansallisten riidanratkaisuelinten on määrä noudattaa riidanratkaisussa. Sidosryhmien ja erityisesti kansallisten riitojenratkaisuelinten näkemykset olisi otettava asianmukaisesti huomioon, kun suuntaviivoja laaditaan, sen varmistamiseksi, että tällaiset suuntaviivat eivät heikentäisi vakiintuneita periaatteita, ne olisivat kansallisten riitojenratkaisuelinten menettelysääntöjen mukaisia eivätkä ne olisi haitallisia uusien VHCN-verkkojen käyttöönoton kannalta. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioille kyseisten säännösten soveltamisessa myönnetty joustovara ja jotta taataan tehokkuus, BERECin suuntaviivoissa olisi huolehdittava asianmukaisesta tarkkuustasosta.

(59) Keskitettyjen tietopisteiden palvelut olisi toteutettava täysin sähköisesti, jotta voidaan edistää hallinnollisten menettelyjen nykyaikaistamista ja ketteryyttä sekä vähentää VHCN-verkkojen käyttöönottomenettelyjen kustannuksia ja niihin käytettyä aikaa. Tätä varten keskitettyjen tietopisteiden olisi tarjottava helppo pääsy tarvittaviin

digitaalisiin välineisiin, kuten verkkoportaaleihin, tietokantoihin, digitaalisiin alustoihin ja digitaalisiin sovelluksiin. Välineiden avulla olisi voitava tehokkaasti saada vähimmäistiedot olemassa olevasta fyysisestä infrastruktuurista ja suunnitelluista rakennusteknisistä töistä sekä varmistaa mahdollisuus pyytää tietoja. Näiden digitaalisten välineiden olisi myös mahdollistettava pääsy lupien ja asennusoikeuksien myöntämistä koskeviin sähköisiin hallinnollisiin menettelyihin sekä niihin liittyviin tietoihin sovellettavista ehdoista ja menettelyistä. Jos jäsenvaltioon on perustettu useampi kuin yksi keskitetty tietopiste, kaikkien keskitettyjen tietopisteiden olisi oltava helposti ja saumattomasti saatavilla sähköisesti kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen kautta. Tällä yhteyspisteellä olisi oltava yhteinen käyttöliittymä, jolla varmistetaan pääsy verkossa oleviin keskitettyihin tietopisteisiin. Kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen olisi helpotettava operaattoreiden ja keskitettyjen tietopisteiden tehtäviä hoitavien toimivaltaisten viranomaisten välistä vuorovaikutusta.

(60) Jäsenvaltioiden olisi voitava tukeutua digitaalisiin välineisiin, kuten verkkoportaaleihin, tietokantoihin, digitaalisiin alustoihin ja digitaalisiin sovelluksiin, jotka saattavat olla jo saatavilla paikallisella, alueellisella tai kansallisella tasolla, ja tarvittaessa parantaa niitä keskitetyn tietopisteen tehtävien suorittamiseksi edellyttäen, että ne noudattavat tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteita. Tähän sisältyy pääsy kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen kautta ja kaikkien tässä asetuksessa säädettyjen toimintojen saatavuus. Yhden kerran periaatteen ja tietojen minimoinnin ja tarkkuuden periaatteiden noudattamiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava tarvittaessa integroida muita digitaalisia alustoja, tietokantoja tai sovelluksia, jotka tukevat keskitettyjä tietopisteitä. Esimerkiksi digitaaliset alustat, tietokannat tai sovellukset, jotka tukevat olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin keskitettyjä tietopisteitä, voitaisiin liittää yhteen tai integroida kokonaan tai osittain suunniteltuja rakennusteknisiä töitä ja lupien myöntämistä koskevien alustojen tai sovellusten kanssa. Päällekkäisyyksien välttämiseksi ja saumattoman yhdistämisen varmistamiseksi jäsenvaltiot voisivat arvioida jo olemassa olevia digitaalisia välineitä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä hyödyntää parhaita käytäntöjä keskitettyjä tietopisteitä suunnitellessaan.

(61) Jotta tämän asetuksen mukaisten keskitettyjen tietopisteiden tehokkuus voidaan varmistaa, jäsenvaltioiden olisi huolehdittava riittävistä resursseista ja siitä, että tarvittavat tiettyä maantieteellistä aluetta koskevat tiedot ovat helposti saatavilla. Tiedot olisi esitettävä riittävän yksityiskohtaisina, jotta ne olisivat mahdollisimman tehokkaita annettujen tehtävien kannalta, myös paikallisessa kiinteistörekisterissä. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat harkita mahdollisia synergioita ja mittakaavaetuja, joita voidaan saada Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY ([13]) 6 artiklassa tarkoitettujen keskitettyjen asiointipisteiden sekä muiden suunniteltujen tai olemassa olevien sähköisen hallinnon ratkaisujen avulla nykyisten rakenteiden hyödyntämiseksi ja käyttäjille koituvien hyötyjen maksimoimiseksi. Samoin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1724 ([14]) perustetun yhteisen digitaalisen palveluväylän olisi oltava yhteydessä keskitettyihin tietopisteisiin.

(62) Kustannukset, jotka aiheutuvat kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen, keskitettyjen tietopisteiden ja tämän asetuksen säännösten noudattamiseksi tarvittavien digitaalisten välineiden perustamisesta, voivat olla kokonaan tai osittain kelpoisia rahoitustukeen, jota myönnetään unionin rahastoista, kuten Euroopan aluekehitysrahaston erityistavoitteesta ”kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa edistämällä innovatiivisia ja älykkäitä taloudellisia muutoksia sekä alueellisia tieto- ja viestintäteknisiä yhteyksiä” ([15]); Digitaalinen Eurooppa -ohjelman ([16]) erityistavoitteesta ”digitaalisten valmiuksien käyttöönotto ja paras käyttö” sekä yhteentoimivuus sekä elpymis- ja palautumistukivälineen ([17]) pilareista digitaalinen muutos sekä älykäs, kestävä ja osallistava kasvu, mukaan lukien taloudellinen yhteenkuuluvuus, työpaikat, tuottavuus, kilpailukyky, tutkimus, kehittäminen ja innovointi, sekä toimivat sisämarkkinat, joilla on vahvoja pieniä ja keskisuuria yrityksiä; edellytyksenä on, että niissä asetetut tavoitteet ja tukikelpoisuusperusteet täyttyvät.

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla (EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36).

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1724, annettu 2 päivänä lokakuuta 2018, tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 1).

([15]) Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta 24 päivänä kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1058 (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60) 3 artiklan 1 kohdan a alakohta.

([16]) Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/694 (EUVL L 166, 11.5.2021, s. 1) 8 artikla.

([17]) Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17) 3 artikla.

(63) Jos fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta tai rakennusteknisten töiden koordinointia koskevien kaupallisten neuvottelujen aikana syntyy erimielisyyttä teknisistä ja kaupallisista ehdoista ja edellytyksistä, kunkin osapuolen olisi voitava saattaa asia kansallisen tason riitojenratkaisuelimen käsiteltäväksi ratkaisun määräämiseksi osapuolille, jotta vältetään perusteettomat kieltäytymiset pyynnön täyttämisestä tai kohtuuttomien ehtojen asettaminen. Riitojenratkaisuelimen olisi olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden hintoja tai koordinoitujen rakennusteknisten töiden kustannusten jakamista määrittäessään varmistettava, että käyttöoikeuden tarjoajalla ja verkon ylläpitäjillä, jotka suunnittelevat rakennusteknisiä töitä, on oikeudenmukaiset mahdollisuudet periä takaisin kustannukset, jotka aiheutuvat niiden fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden tarjoamisesta tai suunniteltujen rakennusteknisten töiden koordinoinnista. Tässä olisi otettava huomioon asiaa koskevat komission tai BERECin suuntaviivat, erityiset kansalliset olosuhteet, mahdollisesti käyttöön otetut tariffirakenteet ja kansallisen sääntelyviranomaisen mahdollisesti aiemmin toteuttamat korjaavat toimenpiteet. Riitojenratkaisuelimen olisi myös otettava huomioon pyydetyn käyttöoikeuden tai suunniteltujen rakennusteknisten töiden koordinoinnin vaikutus käyttöoikeuksien tarjoajan tai rakennusteknisiä töitä suunnittelevien verkon ylläpitäjien liiketoimintasuunnitelmaan, mukaan lukien niiden tekemät tai suunnittelemat investoinnit, erityisesti investoinnit siihen fyysiseen infrastruktuuriin, johon pyynnössä viitataan.

(64) Kansallisen riitojenratkaisuelimen olisi ratkaistava riidat kohtuullisessa ajassa, jotta voidaan välttää viivästymiset verkkojen käyttöönotossa, ja joka tapauksessa neljän kuukauden kuluessa riidanratkaisupyynnön vastaanottopäivästä, kun on kyse olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevista riidoista, ja yhden kuukauden kuluessa, kun on kyse fyysistä infrastruktuuria koskevasta avoimuudesta, suunniteltujen rakennusteknisten töiden koordinoinnista ja suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevasta avoimuudesta. Riidan ratkaisun viivästymiseen oikeuttavat poikkeukselliset olosuhteet voivat olla sellaisia, joihin riidanratkaisuelimet eivät voi vaikuttaa, kuten päätöksen tekemiseksi tarvittavien tietojen tai asiakirjojen riittämättömyys, mukaan lukien muiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten näkemykset, joita on kuultava, tai asian monimutkaisuus.

(65) Jos VHCN-verkkojen käyttöönottoon tarvittavan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeudesta, suunnitelluista rakennusteknistä töistä tai niitä koskevista tiedoista syntyy riitoja, riitojenratkaisuelimellä olisi oltava valtuudet ratkaista tällaiset riidat sitovalla päätöksellä. Tällaisen elimen päätökset eivät saisi missään tapauksessa rajoittaa osapuolten mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi tai toteuttaa muodollista riitojenratkaisua edeltävä tai sen kanssa rinnakkainen sovittelumekanismi, joka voisi tapahtua sovittelun tai ylimääräisen keskustelukierroksen muodossa. Jotta voitaisiin varmistaa avoimuus ja ennakoitavuus sekä parantaa riitojenratkaisumekanismien täytäntöönpanon valvontaa ja luottamusta niitä kohtaan, kansallisten riitojenratkaisuelinten olisi julkaistava päätöksensä luottamuksellisuuden ja liikesalaisuuksien periaatteita noudattaen. Päätösten olisi oltava saatavilla keskitetyissä tietopisteissä.

(66) Direktiivin 2014/61/EU riitojenratkaisua koskevia säännöksiä sovelletaan edelleen riitojenratkaisumenettelyihin, jotka on aloitettu kyseisen direktiivin nojalla.

(67) Tämä asetus ei toissijaisuusperiaatteen mukaisesti kuitenkaan saisi rajoittaa jäsenvaltioiden mahdollisuutta osoittaa tässä asetuksessa säädetyt sääntelytehtävät sellaisille viranomaisille, jotka voivat suorittaa ne parhaiten, noudattaen toimivallan ja valtuuksien jakamista koskevaa kansallista valtiosääntöoikeudellista järjestelmää, ja tässä asetuksessa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti. Hallinnollisen taakan vähentämiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä jokin nykyinen elin tai säilyttää direktiivin 2014/61/EU mukaisesti jo nimetyt toimivaltaiset elimet. Toimivaltaiselle elimelle tai toimivaltaisille elimille osoitettuja tehtäviä koskevat tiedot olisi asetettava saataville keskitetyn tietopisteen kautta ja ilmoitettava komissiolle, jollei sitä ole jo tehty direktiivin 2014/61/EU mukaisesti. Jäsenvaltioille jäävä harkintavalta jakaa keskitetyn tietopisteen tehtävät useammalle kuin yhdelle toimivaltaiselle elimelle ei saisi vaikuttaa niiden kykyyn hoitaa tehokkaasti näitä tehtäviä.

(68) Nimetyn kansallisen riitojenratkaisuelimen ja keskitetyn tietopisteen tehtäviä hoitavan toimivaltaisen elimen olisi varmistettava puolueettomuus, riippumattomuus ja rakenteellinen erottaminen asianomaisiin osapuoliin nähden sekä käytettävä toimivaltuuksiaan puolueettomasti, avoimesti ja viivytyksittä. Niillä on myös oltava asianmukaiset toimivaltuudet ja resurssit. Kansallisten riitojenratkaisuelinten olisi toimittava riippumattomasti ja puolueettomasti, eivätkä ne saisi pyytää tai ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita, kun ne ratkaisevat käsiteltäväkseen toimitettuja riitoja.

(69) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä asianmukaisista, tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, jos tätä asetusta tai toimivaltaisten elinten antamaa sitovaa päätöstä ei noudateta. Seuraamuksia sovelletaan myös tapauksiin, joissa verkon ylläpitäjä tai julkisen sektorin elin antaa keskitetyn tietopisteen kautta harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja tietoisesti tai törkeän tuottamuksellisesti.

(70) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, joilla pyritään helpottamaan VHCN-verkkoihin soveltuvan fyysisen infrastruktuurin käyttöönottoa koko unionissa sisämarkkinoita edistävällä tavalla, koska niiden lähestymistavoissa on edelleen eroja ja direktiivin 2014/61/EU saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on hidasta ja tehotonta, vaan ne voidaan tarvittavien verkkojen käyttöönoton ja investointien mittakaavan vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

(71) Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden velvollisuuteen taata kansallinen turvallisuus eikä niiden valtuuksiin huolehtia muista keskeisistä valtion tehtävistä, erityisesti yleisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden ja yleisen järjestyksen ylläpitämisen osalta.

(72) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Erityisesti tällä asetuksella pyritään varmistamaan, että oikeutta yksityisyyteen, liikesalaisuuksien suojaa, elinkeinovapautta, omistusoikeutta ja oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin kunnioitetaan täysimääräisesti. Tätä asetusta on sovellettava kyseisten oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.

(73) Tähän asetukseen sisältyvät säännökset kattavat kaikki direktiivin 2014/61/EU soveltamisalaan kuuluvat aihealueet, minkä vuoksi mainittu direktiivi olisi kumottava. Kun otetaan huomioon, että joitakin avoimuutta, luvanantomenettelyjä, kiinteistön fyysistä infrastruktuuria ja keskitettyjen tietopisteiden digitalisointia koskevia sääntöjä sovelletaan viivytetysti, tietyt direktiivissä 2014/61/EU vahvistetut säännöt olisi pidettävä voimassa, kunnes tämän asetuksen vastaavia sääntöjä aletaan soveltaa. Esimerkiksi verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten olisi edelleen direktiivin 2014/61/EU 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetyn mukaisesti asetettava olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria koskevat tiedot saataville keskitetyn tietopisteen kautta, jotta ne ovat viipymättä käytettävissä, kunnes tämän asetuksen asiaankuuluvia säännöksiä aletaan soveltaa.

(74) Tämän asetuksen voimaantulopäivän ja soveltamisen alkamispäivän välisen kahdeksantoista kuukauden ajanjakson tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille riittävästi aikaa varmistaa, että niiden kansallinen lainsäädäntö ei sisällä esteitä tämän asetuksen yhdenmukaiselle ja tehokkaalle soveltamiselle. Kyseisestä soveltamispäivästä poiketen sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioilla on riittävästi aikaa ottaa käyttöön uusia järjestelmiä ja noudattaa tällä asetuksella käyttöön otettuja uusia sääntöjä, joitakin sääntöjä, jotka koskevat olemassa olevaan fyysiseen infrastruktuuriin ja suunniteltuihin rakennusteknisiin töihin liittyvää avoimuutta, keskitettyjen tietopisteiden digitalisointia ja niiden roolia luvanantomenettelyjen virtaviivaistamisessa sekä kiinteistön fyysistä infrastruktuuria, olisi sovellettava vasta myöhemmässä vaiheessa. Esimerkiksi velvoitteen varustaa uudet ja peruskorjattavat rakennukset kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla ja kiinteistön kuitukaapeloinnilla olisi muututtava pakolliseksi 21 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä ja julkisen sektorin elinten olisi asetettava olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria koskevat tiedot saataville keskitetyn yhteyspisteen kautta sähköisessä muodossa 24 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä. Verkon ylläpitäjiin puolestaan olisi sovellettava samoja velvoitteita kuin jo direktiivin 2014/61/EU mukaisesti sovellettiin. Lisäksi vaikka suunniteltuihin rakennusteknisiin töihin liittyviä vähimmäistietoja, myös georeferoituja paikkatietoja, koskevat avoimuussäännökset tarvitsevat pidemmän siirtymäajan, joka on enintään 24 kuukautta tämän asetuksen voimaantulopäivästä, olemassa olevien keskitettyjen tietopisteiden käyttöä jatketaan direktiivin 2014/61/EU 6 artiklan 1–3 kohdan mukaisesti, jotta jäsenvaltiot voivat varmistaa, että asiaankuuluvat keskitetyt tietopisteet asettavat saataville asianmukaiset digitaaliset välineet. Sama koskee asiaankuuluvia poikkeuksia, joita on määritetty jäsenvaltioissa direktiivin 2014/61/EU 6 artiklan 5 kohdan nojalla. Jäsenvaltioiden on poistettava kansalliset säännökset, jotka ovat päällekkäisiä tai ristiriidassa tämän asetuksen kanssa, kunkin säännöksen soveltamisen alkamisajankohtaan mennessä. Mitä tulee uuden lainsäädännön antamiseen tänä aikana, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohdasta seuraa, että jäsenvaltioilla on vilpittömän yhteistyön mukainen velvollisuus olla ryhtymättä toimiin, jotka olisivat ristiriidassa unionin tulevien oikeussääntöjen kanssa.

(75) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1971 ([18]) otettiin käyttöön muun muassa ja muuttamalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/2120 ([19]) toimenpiteitä, joilla säännellään EU:n sisäisen viestinnän vähittäishintoja. Toimenpiteillä pyrittiin varmistamaan, että kuluttajilta ei laskuteta kohtuuttomia hintoja numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käytöstä, kun yhteys otetaan kuluttajan kotimaan palveluntarjoajan jäsenvaltiossa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan kiinteään tai matkapuhelinliittymään. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti toimenpiteissä ei ylitetty sitä, mikä oli tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteet tulivat voimaan 15 päivänä toukokuuta 2019 viiden vuoden ajaksi 14 päivään toukokuuta 2024. Erityisesti asetuksella (EU) 2018/1971 otettiin käyttöön asetuksessa (EU) 2015/2120 mainittujen säännellyn EU:n sisäisen viestinnän ja numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen määritelmät, muutettiin asetusta (EU) 2015/2120 asettamalla EU:n sisäisen viestinnän vähittäishinnat ja säätämällä kyseisten vähittäishintojen soveltamisen päättymisestä 14 päivänä toukokuuta 2024.

(76) Kaikissa jäsenvaltioissa 15 päivänä toukokuuta 2019 voimaan tulleet vähittäishintakatot asetettiin tasolle, jolla yleisesti saatavilla olevien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat pystyvät kattamaan kustannuksensa, ja näin varmistettiin oikeasuhteinen toiminta mobiiliviestintäpalvelujen ja kiinteiden viestintäpalvelujen markkinoilla. Lisäksi kansallisilla sääntelyviranomaisilla oli ja on yhä valtuudet myöntää poikkeus yleisesti saatavilla olevien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajan pyynnöstä tilanteessa, jossa toimenpiteet vaikuttavat huomattavasti enemmän kyseiseen palveluntarjoajaan kuin useimpiin muihin unionin palveluntarjoajiin.

(77) Komissio julkaisi 15 päivänä toukokuuta 2023 valmisteluasiakirjan asetuksen (EU) 2018/1971 EU:n sisäistä viestintää koskevien säännösten soveltamisesta yhdessä unionin sisäisestä kansainvälisestä viestinnästä tehtyä Eurobarometri-kyselyä koskeneen raportin, jäljempänä ”vuoden 2022 Eurobarometri-raportti”, kanssa. Komissio arvioi toimenpiteiden vaikutusta sääntöjen täytäntöönpanon jatkuvan seurannan ja sidosryhmien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella ja otti arvioinnissa huomioon myös BERECin lausunnon EU:n sisäistä viestintää koskevasta asetuksesta, jäljempänä ”BERECin lausunto”. Sekä komission arviointi että vuoden 2022 Eurobarometri-raportin tulokset osoittavat, että unionin säännöt ovat osoittautuneet tehokkaiksi ja oikeasuhteisiksi. Toimenpiteet ovat laskeneet EU:n sisäisen viestinnän vähittäishintoja huomattavasti. BERECin lausunnosta ja vuoden 2022 Eurobarometri-raportista saatujen tietojen perusteella huomattava määrä kuluttajia useimmissa jäsenvaltioissa on hyötynyt toimenpiteistä ja jotkut heistä käyttävät EU:n sisäiseen viestintään yhä pääasiassa perinteisiä viestintätapoja, kuten tavanomaisia puheluita ja tekstiviestejä. Nämä kuluttajat viestivät pääasiassa puhelimitse, vaikka yhä useammalla on käytettävissään numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja EU:n sisäistä viestintää koskeviin tarpeisiin. Tämä koskee 55-vuotiaita ja sitä vanhempia kansalaisia.

(78) Vähittäishintakatot eivät myöskään ole lisänneet EU:n sisäisen viestinnän määrää, eikä niillä näytä olleen merkittävää kielteistä vaikutusta palveluntarjoajiin. Toimenpiteiden voimaantulon jälkeen yksikään yleisesti saatavilla olevien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoaja ei ole pyytänyt poikkeusta. Lisäksi 19 päivänä toukokuuta 2023 päättyneen sähköisen viestinnän markkinoiden ja niiden infrastruktuurin tulevaisuutta koskeneen valmistelevan kuulemisen tulokset vahvistavat tarpeen jatkaa voimassa olevia toimenpiteitä.

(79) EU:n sisäisen viestinnän tukkuhintoja ei säännellä, eikä välityskustannuksista ole yleiskuvaa, joten tässä vaiheessa ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että kyseiset vähittäishinnat nousisivat, jos toimenpiteet poistettaisiin välittömästi, ja asiakkaisiin voisi kohdistua erittäin korkeita hintoja EU:n sisäisessä viestinnässä. Sen vuoksi tällä asetuksella otetaan käyttöön säännös, jolla muutetaan asetusta (EU) 2015/2120 sen 5 a artiklan 1 kohdan soveltamisen jatkamiseksi.

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1971, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) ja BERECin tukiviraston (BEREC-virasto) perustamisesta, asetuksen (EU) 2015/2120 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1211/2009 kumoamisesta (EUVL L 321, 17.12.2018, s. 1).

([19]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2120, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta (EUVL L 310, 26.11.2015, s. 1.)

(80) Kun kuitenkin otetaan huomioon tavoite poistaa EU:n sisäiseen viestintään sovellettavien tariffien ja kotimaan (kiinteän ja matkaviestinnän) puheluiden ja tekstiviestien vähittäishintojen erot, 1 päivästä tammikuuta 2025 alkaen palveluntarjoajat, jotka päättävät vapaaehtoisesti olla soveltamatta lisämaksuja EU:n sisäiseen viestintään, olisi vapautettava enimmäisvähittäishintojen soveltamisesta, jollei kohtuullisen käytön politiikasta muuta johdu, jotta kuluttajille suunnattuun kotimaanviestintään ja EU:n sisäiseen viestintään saataisiin aikaisemmin samat vähittäishinnat. Kohtuullisen käytön politiikka määritellään täytäntöönpanosäädöksessä, joka komission olisi annettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024 BERECiä kuultuaan.

(81) Toisessa vaiheessa palveluntarjoajat eivät saisi 1 päivästä tammikuuta 2029 alkaen veloittaa erilaisia vähittäishintoja kotimaisesta ja EU:n sisäisestä viestinnästä. Jotta palveluntarjoajille voidaan asettaa velvollisuus noudattaa tätä toimenpidettä, niitä varten on otettava käyttöön useita suojatoimia, jotka koskevat kestävyyttä, oikeudenmukaista käyttöä ja petostentorjuntatoimenpiteitä. Komission olisi hyväksyttävä tällaiset suojatoimet täytäntöönpanosäädöksellä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2028.

(82) Lisäksi ennen kuin EU:n sisäisen viestinnän vähittäistason lisämaksut poistetaan asteittain 1 päivästä tammikuuta 2029 alkaen, komission olisi BERECiä kuultuaan tarkasteltava uudelleen EU:n sisäistä viestintää koskevia sääntöjä 30 päivään kesäkuuta 2027 mennessä.

(83) Osana uudelleentarkastelua komission olisi BERECin tuella arvioitava uusien toimenpiteiden vaikutusta kuluttajiin ja palveluntarjoajiin ottaen myös huomioon kehittyvä markkinadynamiikka. Arvioinnissa olisi otettava huomioon tukkutason kustannusten kehitys, EU:n sisäisen viestinnän vähittäishintojen kehitys, kuluttajien mieltymysten kehitys, numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoamisen mahdollinen vaikutus kansallisiin markkinoihin, erityisesti kuluttajilta perittäviin vähittäishintoihin, toimenpiteiden mahdollinen vaikutus palveluntarjoajien tuloihin, numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käytön laajuus sekä niiden saatavuus ja kilpailukyky tai mahdolliset vaihtoehdot EU:n sisäiselle viestinnälle ja EU:n sisäistä viestintää koskevien hinnoittelumallien kehitys.

(84) Arviointi tulee olemaan perustana sille, että komissio hyväksyy 30 päivään kesäkuuta 2028 mennessä täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan palveluntarjoajille kestävyyttä, kohtuullista käyttöä ja petostentorjuntatoimenpiteitä koskevat takeet. Se voisi myös toimia perustana mahdolliselle komission lainsäädäntöehdotukselle toimenpiteiden muuttamiseksi tarpeen mukaan.

(85) Komission, BERECin, kansallisten sääntelyviranomaisten ja tapauksen mukaan muiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten olisi EU:n sisäistä viestintää koskevien sääntöjen vaikutuksia koskevien tietojen keräämistä ja kyseisten vaikutusten seurantaa, uudelleentarkastelua ja raportointia varten käsiteltävä luottamuksellisina kaikkia palveluntarjoajien jakamia liikesalaisuuksia ja muita luottamuksellisia tietoja. Luottamuksellisten tietojen suojaaminen ei kuitenkaan saisi estää toimivaltaisia kansallisia viranomaisia jakamasta tällaisia tietoja oikea-aikaisesti.

(86) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tällä asetuksella käyttöön otettujen EU:n sisäiseen viestintään sovellettavien toimenpiteiden olisi oltava ajallisesti rajoitettuja ja niiden voimassaolon olisi päätyttävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2032. Tällaisen jatkamisen olisi mahdollistettava se, että komissio voi kerätä ja tarkastella tietoja, jotka ovat merkityksellisiä toimenpiteiden vaikutusten arvioimiseksi, ja varmistaa samalla, että haavoittuvassa asemassa olevia kuluttajia suojellaan EU:n sisäisen viestinnän mahdollisesti kohtuuttomilta hinnoilta. Toimenpiteiden voimassaolo päättyy Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/612 ([20]) voimassaolon päättymispäivänä.

(87) Tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden pikaisen soveltamisen mahdollistamiseksi tämän asetuksen olisi tultava voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/612, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2022, verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella, (EUVL L 115, 13.4.2022, s. 1).

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tämän asetuksen tarkoituksena on helpottaa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen, jäljempänä ”VHCN-verkkojen”, käyttöönottoa ja kannustaa siihen edistämällä olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä ja mahdollistamalla uuden fyysisen infrastruktuurin tehokkaampi käyttöönotto, jotta tällaiset verkot voidaan ottaa käyttöön nopeammin ja alhaisemmin kustannuksin.

2. Jos jokin tämän asetuksen säännös on ristiriidassa direktiivin 2002/77/EY, (EU) 2018/1972 tai (EU) 2022/2555 säännöksen kanssa, kyseisten direktiivien asiaankuuluvat säännökset ovat ensisijaisia.

3. Tässä asetuksessa vahvistetaan vähimmäisvaatimukset 1 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön unionin oikeuden mukaisia toimenpiteitä, jotka ovat tiukempia tai yksityiskohtaisempia kuin kyseiset vähimmäisvaatimukset, jos toimenpiteiden tarkoituksena on edistää olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä tai mahdollistaa uuden fyysisen infrastruktuurin tehokkaampi käyttöönotto.

4. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot eivät saa pitää voimassa tai ottaa käyttöön kyseisessä kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä 3 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan a–e alakohdan, 3 artiklan 7 ja 10 kohdan, 4 artiklan 7 kohdan, 5 artiklan 2 kohdan toisen alankohdan, 5 artiklan 5 kohdan, 6 artiklan 2 kohdan ja 10 artiklan 7 ja 8 kohdan osalta.

5. Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden velvollisuuteen taata kansallinen turvallisuus eikä niiden valtuuksiin huolehtia muista keskeisistä valtion tehtävistä, myös valtion alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta ja yleisen järjestyksen ylläpitämisestä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan direktiivissä (EU) 2018/1972 vahvistettuja määritelmiä, erityisesti ”sähköisen viestintäverkon”, ”erittäin suuren kapasiteetin verkon”, ”yleisen sähköisen viestintäverkon”, ”verkon liityntäpisteen”, ”liitännäistoimintojen”, ”loppukäyttäjän”, ”verkkojen ja palvelujen turvallisuuden”, ”käyttöoikeuden” ja ”operaattorin” määritelmiä.

Tässä asetuksessa tarkoitetaan myös

1) ”verkon ylläpitäjällä”

   a) direktiivin (EU) 2018/1972 2 artiklan 29 alakohdassa määriteltyä operaattoria;

   b) yritystä, joka tarjoaa käyttöön fyysistä infrastruktuuria, joka on tarkoitettu seuraavien tarjoamiseen:

      i) seuraavien tuottaminen, siirto tai jakelu:

         — kaasu;

         — sähkö, mukaan lukien julkinen valaistus;

         — lämpö;

         — vesi, mukaan lukien jäte- ja viemäriveden poisjohtaminen tai käsittely sekä sadevesijärjestelmät;

      ii) liikennepalvelut, mukaan lukien rautatiet, maantiet, myös taajamateiden osalta, tunnelit, satamat ja lentoasemat;

2) ”julkisoikeudellisella laitoksella” laitosta, jolla on kaikki seuraavat ominaispiirteet:

   a) se on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita ja sillä ei ole teollista tai kaupallista luonnetta;

   b) se on oikeushenkilö;

c) sen rahoitus on kokonaan tai suurimmaksi osaksi peräisin valtiollisilta, alueellisilta tai paikallisilta viranomaisilta taikka muilta julkisoikeudellisilta laitoksilta, tai sen johto on kyseisten viranomaisten tai laitosten valvonnan alainen; tai sillä on hallinto-, johto- tai valvontaelin, jonka jäsenistä valtiolliset, alueelliset tai paikalliset viranomaiset taikka muut julkisoikeudelliset laitokset nimittävät yli puolet;

3) ”julkisen sektorin elimellä” valtion viranomaista, alueviranomaista tai paikallisviranomaista, julkisoikeudellista laitosta taikka yhden tai useamman tällaisen viranomaisen tai yhden tai useamman tällaisen julkisoikeudellisen laitoksen muodostamaa yhteenliittymää;

4) ”fyysisellä infrastruktuurilla”

a) mitä tahansa verkon elementtiä, johon on tarkoitus sijoittaa muita verkon elementtejä ilman, että siitä itsestään tulee aktiivinen verkon elementti, kuten putkia, mastoja, kaapelikanavia, tarkastuskaivoja, kaapelikaivoja, jakokaappeja, antennilaitteistoja, torneja ja pylväitä, sekä rakennuksia kattoineen ja julkisivun osineen tai rakennusten sisäänkäyntejä ja kaikkea muuta omaisuutta, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukyltit, liikennevalot, mainostaulut ja tiemaksuasemat sekä linja-auto- ja raitiovaunupysäkit sekä metro- ja rautatieasemat;

b) rakennukset kattoineen ja julkisivun osineen, rakennusten sisäänkäynnit sekä muu omaisuus, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukyltit, liikennevalot, mainostaulut ja tiemaksuasemat sekä linja-auto- ja raitiovaunupysäkit sekä metro- ja rautatieasemat, jos ne eivät ole osa verkkoa ja ne ovat julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa.

Kaapelit, mukaan lukien musta kuitu, sekä verkkojen elementit, joita käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/2184 ([21]) 2 artiklan 1 alakohdassa määritellyn ihmisten käyttöön tarkoitetun veden toimittamiseen, eivät ole tässä asetuksessa tarkoitettua fyysistä infrastruktuuria;

5) ”rakennusteknisillä töillä” jokaista rakennustöiden, mukaan lukien maa- ja vesirakennustyöt, kokonaistulosta, joka riittää itsessään täyttämään jonkin taloudellisen tai teknisen tarkoituksen ja käsittää yhden tai useamman elementin fyysisestä infrastruktuurista;

6) ”kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla” loppukäyttäjän sijaintipaikassa olevaa fyysistä infrastruktuuria tai laitteistoja, mukaan lukien yhteisomistuksessa olevat elementit, johon on tarkoitus sijoittaa kiinteitä ja/tai langattomia liityntäverkkoja, jos tällaiset liityntäverkot pystyvät välittämään sähköisiä viestintäpalveluja ja yhdistämään kiinteistön talojakamo verkon liityntäpisteeseen;

7) ”kiinteistön kuitukaapeloinnilla” loppukäyttäjän sijaintipaikassa olevia valokuitukaapeleita, mukaan lukien yhteisomistuksessa olevat elementit, joilla on tarkoitus välittää sähköisiä viestintäpalveluja ja yhdistää kiinteistön talojakamo verkon liityntäpisteeseen;

8) ”kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla” kiinteistön fyysistä infrastruktuuria, johon on tarkoitus sijoittaa valokuituelementtejä;

9) ”peruskorjaustöillä” loppukäyttäjän sijaintipaikassa suoritettavia rakennusteknisiä töitä, mukaan lukien maa- ja vesirakennustyöt, jotka käsittävät kiinteistön fyysistä infrastruktuuria kokonaisuudessaan tai sen merkittävää osaa koskevia rakenteellisia muutoksia ja jotka edellyttävät kansallisen lainsäädännön nojalla rakennuslupaa;

10) ”luvalla” toimivaltaisen viranomaisen tekemää nimenomaista tai hiljaista päätöstä tai yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen samanaikaisesti tai peräkkäin tekemien nimenomaisten tai hiljaisten päätösten kokonaisuutta, jota yritys tarvitsee kansallisen lainsäädännön nojalla toteuttaakseen VHCN-verkkojen elementtien käyttöönottoon tarvittavia rakennustöitä tai rakennusteknisiä töitä;

([21]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (EUVL L 435, 23.12.2020, s. 1).

11) ”talojakamolla” rakennuksen sisä- tai ulkopuolella sijaitsevaa fyysistä pistettä, jonka kautta yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavat tai niiden tarjoamiseen luvan saaneet yritykset voivat liittää verkkonsa kuituvalmiiseen kiinteistön fyysiseen infrastruktuuriin;

12) ”asennusoikeuksilla” direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia, jotka myönnetään operaattorille toimintojen asentamiseen julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen VHCN-verkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa varten.

3 artikla

Olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus

1. Verkon ylläpitäjien ja kaikkien julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on operaattorin kirjallisesta pyynnöstä suostuttava kaikkiin kohtuullisiin pyyntöihin saada kyseisen fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin, hinta mukaan lukien, VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöön ottamiseksi. Julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on myös suostuttava kaikkiin tällaisiin kohtuullisiin pyyntöihin syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin. Tällaisissa kirjallisissa pyynnöissä on täsmennettävä fyysisen infrastruktuurin elementit, joiden osalta käyttöoikeutta pyydetään, mukaan lukien tarkka aikataulu. Jäsenvaltiot voivat täsmentää pyyntöjen hallinnollisiin näkökohtiin liittyviä yksityiskohtaisia vaatimuksia.

2. Operaattorin pyynnöstä oikeushenkilöiden, jotka toimivat ensisijaisesti sellaisen maan vuokraajina tai sellaista maata koskevien muiden oikeuksien kuin omistusoikeuksien haltijoina, jolle on määrä asentaa tai on jo asennettu toimintoja VHCN-verkkojen elementtien käyttöönottoa varten, tai jotka hallinnoivat vuokrasopimuksia maanomistajien puolesta, ja operaattorien on neuvoteltava tällaisen maan käyttöoikeudesta vilpittömässä mielessä, mukaan lukien hinta, jonka on tarpeellisessa määrin oltava markkinaolosuhteiden mukainen, kansallisen sopimusoikeuden mukaisesti.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen operaattoreiden ja oikeushenkilöiden on ilmoitettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle ensimmäisen alakohdan mukaisesti tehtyjen sopimusten tekemisestä, mukaan lukien sovittu hinta.

Jäsenvaltiot voivat antaa ohjeita ehdoista ja edellytyksistä, hinta mukaan lukien, tällaisten sopimusten tekemisen helpottamiseksi.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että sellaisten yksityisten liikerakennusten omistajien, jotka eivät ole verkon ylläpitäjien omistuksessa tai niiden määräysvallassa, on operaattorin kirjallisesta pyynnöstä suostuttava kohtuullisiin pyyntöihin saada käyttöoikeus kyseisiin rakennuksiin kattoineen, jotta VHCN-verkkojen elementtejä tai liitännäistoimintoja voidaan asentaa oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin ja markkinaolosuhteiden mukaiseen hintaan. Ennen kuin käyttöoikeuksien hakija voi esittää tällaisen pyynnön, kaikkien seuraavien edellytysten on täytyttävä:

a) rakennus sijaitsee jäsenvaltion määrittelemällä maaseutualueella tai syrjäisellä alueella;

b) saatavilla ei ole samantyyppistä kiinteää VHCN-verkkoa tai VHCN-mobiiliverkkoa, joka käyttöoikeuden hakijan on määrä ottaa käyttöön alueella, jonka osalta käyttöoikeuspyyntö esitetään, eikä tällaisen verkon käyttöönottoa ole suunnitteilla pyynnön esittämispäivänä saatavilla olevien keskitetyn tietopisteen kautta kerättyjen tietojen perusteella;

c) alueella, jonka osalta käyttöoikeuspyyntö esitetään, ei ole verkon ylläpitäjien tai julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa olevaa fyysistä infrastruktuuria, joka soveltuu teknisesti VHCN-verkkojen elementtien sijoittamiseen.

Jäsenvaltiot voivat laatia luettelon kaupallisten rakennusten luokista, jotka voidaan yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen, turvallisuuteen ja terveyteen liittyvistä syistä vapauttaa velvoitteesta suostua tällaiseen käyttöoikeuspyyntöön. Kyseinen luettelo ja kyseisten luokkien määrittelyyn sovellettavat perusteet on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

4. Määrittäessään käyttöoikeuden myöntämisen oikeudenmukaisia ja kohtuullisia ehtoja ja edellytyksiä, hinta mukaan lukien, sekä kohtuuttomien hintojen välttämiseksi verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on tarvittaessa otettava huomioon vähintään seuraavat seikat:

a) voimassa olevat sopimukset ja kaupalliset ehdot, joista on sovittu käyttöoikeuksia hakevien operaattoreiden ja fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksia myöntävien verkon ylläpitäjien tai julkisten sektorin elinten välillä;

b) tarve varmistaa, että käyttöoikeuden tarjoajalla on oikeudenmukaiset mahdollisuudet periä takaisin kustannukset, joita sille aiheutuu sen fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden tarjoamisesta, ottaen huomioon erityiset kansalliset olosuhteet, liiketoimintamallit ja mahdolliset tariffirakenteet, jotka on otettu käyttöön tosiasiallisen mahdollisuuden antamiseksi kustannusten kattamiseen; sähköisten viestintäverkkojen osalta on otettava huomioon myös kaikki kansallisen sääntelyviranomaisen määräämät korjaavat toimenpiteet;

c) asiaankuuluvan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden tarjoamisesta aiheutuvat mahdolliset kunnossapitoon ja mukauttamiseen liittyvät lisäkustannukset;

d) pyydetyn käyttöoikeuden vaikutus käyttöoikeuden tarjoajan liiketoimintasuunnitelmaan, mukaan lukien investoinnit fyysiseen infrastruktuuriin, johon käyttöoikeutta on pyydetty;

e) tapauksissa, joissa käyttöoikeutta pyydetään operaattoreiden fyysiseen infrastruktuuriin, kaikki asiaankuuluvat 13 kohdan mukaiset ohjeet ja erityisesti seuraavat seikat:

i) kyseisten investointien taloudellinen elinkelpoisuus niiden riskiprofiilin perusteella;

ii) tarve saada kohtuullista tuottoa investoinneista ja tietoa mahdollista sijoitetun pääoman tuottoa koskevasta aikataulusta;

iii) mahdolliset vaikutukset, joita käyttöoikeudella on tuotantoketjun loppupään kilpailuun ja sen seurauksena hintoihin ja sijoitetun pääoman tuottoon;

iv) mahdolliset verkko-omaisuuden arvonalennukset käyttöoikeuspyynnön tekohetkellä;

v) mahdollinen investoinnin taustalla oleva liiketoimintasuunnitelma, erityisesti yhteyksien tarjoamiseen käytettävän fyysisen infrastruktuurin investointien osalta; sekä

vi) käyttöoikeuden hakijalle aiemmin tarjotut mahdollisuudet investoida yhdessä fyysisen infrastruktuurin käyttöönottoon, erityisesti direktiivin (EU) 2018/1972 76 artiklan nojalla, tai osallistua sen yhteiseen käyttöönottoon;

f) kun otetaan huomioon, että operaattorit tarvitsevat investoinneista kohtuullisen tuoton, jossa otetaan huomioon asiaankuuluvat markkinaolosuhteet ja erilaiset liiketoimintamallit erityisesti sellaisten yritysten osalta, jotka tarjoavat pääasiallisesti liitännäistoimintoja ja tarjoavat fyysisiä käyttöoikeuksia useammalle kuin yhdelle yritykselle, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja.

5. Verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, voivat evätä tietyn fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden yhden tai useamman seuraavan syyn perusteella:

a) käyttöoikeuspyynnön kohteena oleva fyysinen infrastruktuuri ei sovellu teknisesti 1 kohdassa tarkoitettujen VHCN-verkkojen elementtien sijoittamiseen;

b) käytettävissä ei ole riittävästi tilaa 1 kohdassa tarkoitettujen VHCN-verkkojen elementtien tai liitännäistoimintojen sijoittamiseen, myös sen jälkeen, kun on otettu huomioon käyttöoikeuden tarjoajan tuleva tilantarve, joka on osoitettu riittävällä tavalla, kuten esimerkiksi viittaamalla julkisesti saatavilla oleviin investointisuunnitelmiin tai johdonmukaisesti sovellettuun, tulevia tarpeita varten varattuun prosenttiosuuteen fyysisen infrastruktuurin kokonaiskapasiteetista;

c) turvallisuuteen, kansalliseen turvallisuuteen ja kansanterveyteen liittyvät perustellut syyt;

d) minkä tahansa verkon, erityisesti kansallisen kriittisen infrastruktuurin, eheyteen ja turvallisuuteen liittyvät asianmukaisesti perustellut syyt;

e) asianmukaisesti perusteltu riski siitä, että suunnitellut sähköiset viestintäpalvelut aiheuttavat vakavia häiriöitä muiden palvelujen tarjoamiselle samassa fyysisessä infrastruktuurissa;

f) käytettävissä on saman verkon ylläpitäjän tarjoamia toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoisia keinoja saada passiivinen tukkutason fyysinen käyttöoikeus sähköisiin viestintäverkkoihin, jotka soveltuvat VHCN-verkkojen tarjoamiseen, joita tarjotaan oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin tai joita, kun kyseessä ovat maaseutualueet tai syrjäiset alueet, missä verkkoa ylläpidetään yksinomaan tukkutasolla ja verkko on julkisen sektorin elimen omistuksessa tai määräysvallassa, tällaisen verkon ylläpitäjä tarjoaa.

6. Jäsenvaltiot voivat säätää, että verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, voivat evätä käyttöoikeuden tiettyyn fyysiseen infrastruktuuriin, jos käytettävissä on toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoisia keinoja syrjimättömien avointen tukkutason aktiivisten käyttöoikeuksien tarjoamiseksi saman verkon ylläpitäjän tai saman julkisen elimen tarjoamiin VHCN-verkkoihin, edellyttäen, että molemmat seuraavista ehdoista täyttyvät:

a) tällaisia vaihtoehtoisia tukkutason käyttöoikeuksia tarjotaan oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin, hinta mukaan lukien;

b) pyynnön esittäneen operaattorin käyttöönottohanke koskee samaa peittoaluetta, eikä peittoalueella ole muita loppukäyttäjän kiinteistöön yhdistettäviä kuituverkkoja.

Tätä kohtaa sovelletaan ainoastaan niihin jäsenvaltioihin, joissa tällaista vastaavaa epäämismahdollisuutta sovelletaan 11 päivästä toukokuuta 2024 unionin oikeuden mukaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

7. Jos 5 ja 6 kohdassa tarkoitettu käyttöoikeus evätään, verkon ylläpitäjän tai julkisen sektorin elimen, jonka omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on ilmoitettava käyttöoikeuden hakijalle kirjallisesti epäämisen erityiset ja yksityiskohtaiset syyt viimeistään kuukauden kuluessa täydellisen käyttöoikeuspyynnön vastaanottamisesta, paitsi kansallisessa lainsäädännössä määritellyn kansallisen kriittisen infrastruktuurin osalta, jolloin epäämistä koskevassa ilmoituksessa ei tarvitse ilmoittaa erityisiä ja yksityiskohtaisia syitä.

8. Jäsenvaltiot voivat perustaa tai nimetä elimen, joka koordinoi julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuspyyntöjä, antaa oikeudellista ja teknistä neuvontaa käyttöoikeusehtoja ja -edellytyksiä koskevissa neuvotteluissa sekä helpottaa tietojen toimittamista 12 artiklassa tarkoitetun keskitetyn tietopisteen kautta.

9. Edellä olevassa 1, 4 ja 5 kohdassa säädettyjä käyttöoikeusvelvoitteita ei sovelleta fyysiseen infrastruktuuriin, johon jo sovelletaan kansallisten sääntelyviranomaisten direktiivin (EU) 2018/1972 nojalla asettamia tai unionin valtiontukisääntöjen soveltamisesta johtuvia käyttöoikeusvelvoitteita, niin kauan kuin tällaiset käyttöoikeusvelvoitteet ovat voimassa.

10. Julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysiset infrastruktuurit tai tietyt fyysisen infrastruktuurin luokat ovat, eivät voi soveltaa 1, 4 ja 5 kohtaa kyseiseen fyysiseen infrastruktuuriin tai kyseisiin fyysisen infrastruktuurin luokkiin arkkitehtonisiin, historiallisiin, uskonnollisiin tai ympäristöarvoihin taikka yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen, turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä. Jäsenvaltioiden tai tapauksen mukaan alueellisten tai paikallisten viranomaisten on yksilöitävä tällaiset alueellaan sijaitsevat fyysiset infrastruktuurit tai niiden luokat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella. Luettelo fyysisten infrastruktuurien luokista ja niiden määrittelyyn sovellettavista perusteista on asetettava saataville keskitetyn tietopisteen kautta.

11. Operaattoreilla on oltava oikeus tarjota fyysisen infrastruktuurinsa käyttöoikeutta muiden verkkojen kuin sähköisten viestintäverkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa varten.

12. Tämän artiklan soveltaminen ei rajoita fyysisen infrastruktuurin omistajan omistusoikeutta, kun verkon ylläpitäjä tai julkisen sektorin elin ei ole omistaja, eikä minkään muun kolmannen osapuolen, kuten maanomistajien ja yksityisomaisuuden omistajien, omistusoikeutta eikä soveltuvin osin vuokralaisten oikeuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista.

13. Kuultuaan sidosryhmiä, kansallisia riitojenratkaisuelimiä ja tarvittaessa muita unionin asiaankuuluvien alojen toimivaltaisia elimiä tai virastoja ja ottaen huomioon vakiintuneet periaatteet ja erilaiset tilanteet jäsenvaltioissa komissio voi tiiviissä yhteistyössä BERECin kanssa antaa ohjeita tämän artiklan soveltamisesta.

4 artikla

Fyysistä infrastruktuuria koskeva avoimuus

1. Voidakseen pyytää fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta 3 artiklan mukaisesti operaattorilla on oltava oikeus saada pyynnöstä käyttöönsä seuraavat fyysistä infrastruktuuria koskevat vähimmäistiedot sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta:

a) georeferoitu sijainti ja reitti;

b) infrastruktuurin tyyppi ja nykyinen käyttö;

c) yhteyspiste.

Tällaisten vähimmäistietojen on oltava käytettävissä oikeasuhteisin, syrjimättömin ja avoimin ehdoin ja joka tapauksessa viimeistään 10 työpäivän kuluttua tiedonsaantipyynnön esittämispäivästä. Kyseistä määräaikaa voidaan pidentää yhden kerran viidellä työpäivällä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. Käyttöoikeutta pyytäville operaattoreille on ilmoitettava määräajan pidennyksestä keskitetyn tietopisteen kautta.

Operaattorin, joka pyytää pääsyä tietoihin tämän artiklan nojalla, on täsmennettävä maantieteellinen alue, jolla se aikoo ottaa käyttöön VHCN-verkkojen elementtejä tai niiden liitännäistoimintoja.

Vähimmäistietojen saantia voidaan rajoittaa tai se voidaan evätä edellyttäen, että se on tarpeen julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa olevien tiettyjen rakennusten turvallisuuden, verkkojen turvallisuuden ja eheyden, kansallisen turvallisuuden, kansallisen kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden, kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden varmistamiseksi taikka luottamuksellisuuden tai yritys- ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen vähimmäistietojen lisäksi pyytää tietoja olemassa olevasta fyysisestä infrastruktuurista, kuten tietoja fyysisen infrastruktuurin käyttöasteesta.

3. Verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten on asetettava saataville vähintään 1 kohdassa tarkoitetut vähimmäistiedot ja tapauksen mukaan 2 kohdassa tarkoitetut lisätiedot keskitetyn tietopisteen kautta sähköisessä muodossa ja asetettava viipymättä saataville kyseisten tietojen päivitykset. Jos verkon ylläpitäjät tai julkisen sektorin elimet eivät noudata tätä kohtaa, toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää, että 1 kohdassa tarkoitetut puuttuvat tiedot asetetaan saataville sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta 10 työpäivän kuluessa tällaisen pyynnön vastaanottamispäivästä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta määrätä seuraamuksia tämän velvoitteen noudattamatta jättämisestä verkon ylläpitäjille ja julkisen sektorin elimille, jotka omistavat tai valvovat fyysistä infrastruktuuria.

4. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa kunnat, joissa on alle 3 500 asukasta, 3 kohdassa tarkoitetusta velvoitteesta mahdollisimman lyhyen ja enintään 12 kuukauden pituisen siirtymäkauden ajaksi. Jäsenvaltioiden on laadittava etenemissuunnitelma, johon sisältyy määräajat 1 kohdassa tarkoitettujen vähimmäistietojen asettamiselle saataville keskitetyn tietopisteen kautta sähköisessä muodossa. Kyseiset poikkeukset ja etenemissuunnitelmat on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta. Kyseisen siirtymäkauden aikana kyseisten kuntien on varmistettava, että saatavilla olevat tiedot ovat operaattorien saatavilla.

5. Verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten on operaattorin nimenomaisesta kirjallisesta pyynnöstä suostuttava kohtuullisiin pyyntöihin, jotka koskevat paikalla tehtäviä selvityksiä niiden fyysisen infrastruktuurinsa tietyistä elementeistä. Tällaisissa pyynnöissä on täsmennettävä ne kyseisen fyysisen infrastruktuurin elementit, joita VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönotto koskee. Yksilöityjen fyysisen infrastruktuurin elementtien paikalla tehtävät selvitykset on sallittava oikeasuhteisin, syrjimättömin ja läpinäkyvin ehdoin kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottopäivästä, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta 1 kohdan neljännessä alakohdassa tarkoitettuihin rajoituksiin. Jäsenvaltiot voivat täsmentää pyyntöjen hallinnollisiin näkökohtiin liittyviä yksityiskohtaisia vaatimuksia.

6. Jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella määrittää kansallisessa lainsäädännössä määritellyn kansallisen kriittisen infrastruktuurin tai sen osat, joihin ei sovelleta 1, 3 ja 5 kohdassa säädettyjä velvoitteita.

7. Edellä olevia 1, 3 ja 5 kohtaa ei sovelleta, jos

a) fyysinen infrastruktuuri ei sovellu teknisesti VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon;

b) velvoite antaa tietoja tietyistä olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin tyypeistä 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti olisi kohtuuton jäsenvaltioiden tekemän kustannus-hyötyanalyysin ja sidosryhmien kuulemisen perusteella; tai

c) 3 artiklan 10 kohdan mukaiset käyttöoikeusvelvoitteet eivät koske fyysistä infrastruktuuria.

Tällaisten poikkeusten soveltamisen perustelut, perusteet ja edellytykset on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta ja ilmoitettava komissiolle.

8. Operaattorien, jotka saavat käyttöönsä tietoja tämän artiklan nojalla, on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet luottamuksellisuuden noudattamiseksi sekä yritys- ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi. Tätä varten niiden on pidettävä tiedot luottamuksellisina ja käytettävä niitä ainoastaan verkkojensa käyttöönottamiseksi.

5 artikla

Rakennusteknisten töiden koordinointi

1. Julkisen sektorin elimillä, joiden omistuksessa tai määräysvallassa on fyysistä infrastruktuuria, ja verkon ylläpitäjillä on oikeus neuvotella operaattoreiden kanssa sopimuksia, jotka koskevat rakennusteknisten töiden koordinointia, mukaan lukien kustannusten jakaminen, VHCN-verkkojen elementtien tai liitännäistoimintojen käyttöönottamiseksi.

2. Suorittaessaan tai suunnitellessaan suorittavansa suoraan tai välillisesti rakennusteknisiä töitä, jotka rahoitetaan kokonaan tai osittain julkisista varoista, julkisen sektorin elimien, joiden omistuksessa tai määräysvallassa on fyysistä infrastruktuuria, ja verkon ylläpitäjien on täytettävä avoimin ja syrjimättömin ehdoin kaikki kohtuulliset kirjalliset pyynnöt, jotka koskevat kyseisten rakennusteknisten töiden koordinointia ja jotka operaattorit ovat esittäneet VHCN-verkkojen tai liitännäistoimintojen elementtien käyttöönottoa varten. Jäsenvaltiot voivat täsmentää pyynnön hallinnollisiin näkökohtiin liittyviä yksityiskohtaisia vaatimuksia.

Rakennusteknisten töiden koordinointia koskeviin pyyntöihin on suostuttava, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) rakennusteknisten töiden koordinoinnista ei aiheudu kyseiset rakennustekniset työt alun perin suunnitelleelle verkon ylläpitäjälle tai julkisen sektorin elimelle, jonka omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, lisäkustannuksia, joita ei korvata, mukaan lukien lisäviivästyksistä aiheutuvat kustannukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asianomaisten osapuolten mahdollisuutta sopia kustannusten jakamisesta;

b) kyseiset työt alun perin suunnitellut verkon ylläpitäjä tai julkisen sektorin elin, jonka omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, valvoo edelleen rakennusteknisten töiden koordinointia;

c) pyyntö jätetään mahdollisimman pian ja, jos rakennusteknisiin töihin tarvitaan lupa, vähintään kuukautta ennen kuin lopulliseen hankkeeseen haetaan lupaa niitä myöntävältä viranomaiselta.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että rakennusteknisten töiden koordinointia koskevat pyynnöt, jotka esittää yritys, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, sellaiselle julkisen sektorin elinten omistamalle tai määräysvallassa olevalle yritykselle, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, voidaan katsoa kohtuuttomiksi, jos rakennustekniset työt edistävät VHCN-verkkojen käyttöönottoa, edellyttäen, että kyseiset VHCN-verkot sijaitsevat maaseudulla tai syrjäisillä alueilla, että ne ovat julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa ja että niitä ylläpidetään yksinomaan tukkutasolla.

4. Yrityksen, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, esittämää rakennusteknisten töiden koordinointipyyntöä yritykselle, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, voidaan pitää kohtuuttomana, jos molemmat seuraavista edellytyksistä täyttyvät:

a) pyyntö koskee aluetta, jossa on toteutettu jokin seuraavista toimista:

   i) on annettu direktiivin (EU) 2018/1972 22 artiklan 1 kohdan mukainen ennuste laajakaistaverkkojen, mukaan luettuna VHCN-verkot, kattavuudesta;

ii) on pyydetty direktiivin (EU) 2018/1972 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoittamaan aikomuksesta ottaa käyttöön VHCN-verkkoja;

iii) on pidetty julkinen kuuleminen unionin valtiontukea koskevien sääntöjen soveltamisesta;

b) pyynnön esittänyt yritys ei ole ilmaissut aikomustaan ottaa käyttöön VHCN-verkkoja a alakohdassa tarkoitetulla alueella missään kyseisessä alakohdassa luetelluista viimeisimmistä menettelyistä, jotka kattavat ajanjakson, jonka aikana koordinointipyyntö esitetään.

Jos koordinointipyyntöä pidetään ensimmäisen alakohdan perusteella kohtuuttomana, yrityksen, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja ja joka kieltäytyi koordinoimasta rakennusteknisiä töitä, on otettava käyttöön fyysinen infrastruktuuri, jonka kapasiteetti on riittävä kolmansien osapuolten mahdollisten tulevien kohtuullisten käyttötarpeiden täyttämiseksi.

5. Jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella määrittää laajuudeltaan rajallisina pidettävien, esimerkiksi arvon, koon tai keston suhteen, tai kansallista kriittistä infrastruktuuria koskevien rakennusteknisten töiden tyypit, jotka voitaisiin vapauttaa rakennusteknisten töiden koordinointivelvoitteesta 2 kohdan mukaisesti. Tällaisiin rakennusteknisten töiden tyyppeihin sovellettavien poikkeusten perustelut, perusteet ja edellytykset on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

Jäsenvaltiot voivat päättää, että julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, ja verkon ylläpitäjät eivät saa soveltaa 2 ja 4 kohtaa kansallista kriittistä infrastruktuuria koskeviin rakennusteknisten töiden tyyppeihin tai jäsenvaltioiden tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti määrittämistä kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä.

Julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, ja verkon ylläpitäjät voivat päättää olla soveltamatta 2 ja 4 kohtaa töihin, jotka jäsenvaltiot ovat katsoneet laajuudeltaan rajallisiksi tämän kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla.

6. BEREC antaa tiiviissä yhteistyössä komission kanssa viimeistään 12 päivänä marraskuuta 2025 sidosryhmiä, kansallisia riitojenratkaisuelimiä ja tarvittaessa muita unionin asiaankuuluvien alojen toimivaltaisia elimiä tai virastoja kuultuaan ja vakiintuneet periaatteet ja kunkin jäsenvaltion erityistilanteet huomioon ottaen suuntaviivat tämän artiklan soveltamisesta, erityisesti seuraavien osalta:

a) 1 kohdassa tarkoitettuun rakennusteknisten töiden koordinointiin liittyvien kustannusten jakaminen;

b) perusteet, joita riitojenratkaisuelinten olisi noudatettava ratkaistessaan tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvia riitoja; sekä

c) perusteet, joilla varmistetaan riittävä kapasiteetti ennakoitavissa olevien tulevien kohtuullisten tarpeiden täyttämiseksi, jos rakennusteknisten töiden koordinoimisesta kieltäydytään 4 kohdan nojalla.

6 artikla

Suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskeva avoimuus

1. Edellä 5 artiklassa tarkoitettujen rakennusteknisten töiden koordinointia koskevien sopimusten neuvottelemisen mahdollistamiseksi verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on asetettava sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta saataville seuraavat vähimmäistiedot:

a) töiden georeferoitu sijainti ja tyyppi;

b) töihin liittyvät fyysisen infrastruktuurin elementit;

c) töiden arvioitu aloituspäivä ja kesto;

d) tapauksen mukaan arvioitu päivämäärä, jona lopullinen hanke toimitetaan toimivaltaisille viranomaisille lupien myöntämistä varten;

e) yhteyspiste.

Verkon ylläpitäjän ja julkisen sektorin elimen, jonka omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on varmistettava, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot sen fyysiseen infrastruktuuriin liittyvistä suunnitelluista rakennusteknisistä töistä ovat oikeita, ajan tasalla ja että ne asetetaan saataville viipymättä keskitetyn tietopisteen kautta heti, kun tiedot seuraavien kuuden kuukauden ajalle suunnitelluista rakennusteknisistä töistä ovat verkon ylläpitäjän saatavilla, ja jos on tarkoitus hakea lupaa, joka tapauksessa viimeistään kaksi kuukautta ennen lupahakemuksen ensimmäistä jättämistä toimivaltaisille viranomaisille.

Operaattoreilla on perustellusta pyynnöstä oikeus tutustua sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin vähimmäistietoihin, joissa täsmennetään alue, jolla operaattori aikoo ottaa käyttöön VHCN-verkkojen elementtejä tai niiden liitännäistoimintoja. Pyydetyt tiedot on asetettava saataville 10 työpäivän kuluessa tiedonsaantipyynnön vastaanottopäivästä oikeasuhteisin, syrjimättömin ja läpinäkyvin ehdoin. Kyseistä määräaikaa voidaan pidentää viidellä työpäivällä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. Vähimmäistietojen saantia voidaan rajoittaa tai se voidaan evätä vain, jos se on tarpeen verkkojen turvallisuuden ja eheyden, kansallisen turvallisuuden, kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden, kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden varmistamiseksi taikka luottamuksellisuuden tai yritys- ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella määrittää sellaiset rakennusteknisten töiden tyypit, joita pidetään laajuudeltaan rajallisina, esimerkiksi arvon, koon tai keston suhteen, tai jotka koskevat kansallista kriittistä infrastruktuuria sekä ne hätätilanteet tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvät syyt, jotka oikeuttaisivat 1 kohdan mukaisen vähimmäistietojen saataville asettamisvelvoitteen soveltamatta jättämisen. Tällaisiin rakennusteknisten töiden tyyppeihin sovellettavien poikkeusten perustelut, perusteet ja edellytykset on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

Jäsenvaltiot voivat päättää, että julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, ja verkon ylläpitäjät eivät saa soveltaa 1 kohtaa kansallista kriittistä infrastruktuuria koskeviin rakennusteknisten töiden tyyppeihin tai jäsenvaltioiden tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti määrittämistä kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä.

Julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, ja verkon ylläpitäjät voivat päättää olla soveltamatta 1 kohtaa sellaisia rakennusteknisten töiden tyyppejä koskeviin tietoihin, jotka ovat laajuudeltaan rajallisia, sekä jäsenvaltioiden tämän kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla yksilöimistä hätätilanteita koskevista syistä.

7 artikla

Lupien ja asennusoikeuksien myöntämismenettely

1. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa perusteettomasti rajoittaa tai estää VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa. Jäsenvaltioiden on pyrittävä parhaansa mukaan edistämään sitä, että VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon vaadittavien lupien ja asennusoikeuksien myöntämiseen sovellettavia edellytyksiä ja menettelyjä koskevat säännöt ovat yhdenmukaisia koko jäsenvaltion alueella.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on asetettava saataville sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta kaikki tiedot, jotka koskevat sellaisten lupien ja asennusoikeuksien myöntämiseen sovellettavia ehtoja ja menettelyjä, jotka myönnetään hallinnollisissa menettelyissä, mukaan lukien kaikki tiedot poikkeuksista, jotka koskevat joitakin tai kaikkia unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä edellytettyjä lupia tai asennusoikeuksia ja keinoja toimittaa hakemuksia sähköisessä muodossa ja saada tietoja hakemuksen tilasta.

3. Millä tahansa operaattorilla on oikeus toimittaa kaikkia tarvittavia lupia tai niiden uusimisia tai asennusoikeuksia koskevia hakemuksia sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta ja saada tietoja hakemuksensa tilasta. Jäsenvaltiot voivat määritellä kyseistä tiedonsaantia koskevat yksityiskohtaiset menettelyt.

4. Toimivaltaiset viranomaiset voivat 15 työpäivän kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta hylätä lupahakemukset, myös asennusoikeuksia koskevat hakemukset, jos kyseistä lupaa hakeva operaattori ei ole asettanut vähimmäistietoja saataville keskitetyn tietopisteen kautta 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

5. Toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä tai evättävä muut luvat kuin asennusoikeudet neljän kuukauden kuluttua täydellisen lupahakemuksen vastaanottamisesta.

Toimivaltaisten viranomaisten on määritettävä lupia tai asennusoikeuksia koskevan hakemuksen täydellisyys 20 työpäivän kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Toimivaltaisten viranomaisten on pyydettävä hakijaa toimittamaan puuttuvia tietoja kyseisen määräajan kuluessa. Toimivaltaisen viranomaisen tekemä päätös siitä, että lupahakemus on täydellinen, ei saa johtaa lupahakemuksen tutkimiselle annetun, täydellisen hakemuksen vastaanottamispäivästä alkavan neljän kuukauden kokonaiskeston katkeamiseen tai keskeytymiseen.

Ensimmäinen ja toinen alakohta eivät vaikuta muihin menettelyn asianmukaista toteutusta varten asetettuihin erityisiin määräaikoihin tai velvoitteisiin, joita sovelletaan lupamenettelyyn, muutoksenhakumenettelyt mukaan luettuna, unionin oikeuden tai unionin oikeuden mukaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sellaisten sääntöjen soveltamista, joilla myönnetään hakijalle lisäoikeuksia tai pyritään varmistamaan lupien mahdollisimman nopea myöntäminen.

Jäsenvaltioiden on vahvistettava ja julkaistava etukäteen keskitetyn tietopisteen kautta perusteet, joiden nojalla toimivaltainen viranomainen voi asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa omasta aloitteestaan pidentää tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja 6 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja.

Pidennysten on oltava mahdollisimman lyhyitä, eivätkä ne saa ylittää neljää kuukautta, paitsi jos tämä on välttämätöntä, jotta voidaan noudattaa muita menettelyn asianmukaista toteutusta varten asetettuja erityisiä määräaikoja tai velvoitteita, joita sovelletaan lupamenettelyyn, muutoksenhakumenettelyt mukaan luettuna, unionin oikeuden tai unionin oikeuden mukaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Pidennystä ei saa pyytää sellaisten puuttuvien tietojen saamiseksi, joita toimivaltainen viranomainen ei ole pyytänyt hakijalta toisen alakohdan mukaisesti.

Luvan tai asennusoikeuksien epääminen on perusteltava asianmukaisesti puolueettomin, läpinäkyvin, syrjimättömin ja oikeasuhteisin perustein.

6. Poiketen siitä, mitä direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, jos VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönotto edellyttää lupien lisäksi asennusoikeuksia julkisessa tai tarvittaessa yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen omistajan ennakkoluvalla tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti, toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä tällaiset asennusoikeudet neljän kuukauden kuluessa täydellisen hakemuksen vastaanottamispäivästä tai kansallisessa lainsäädännössä vahvistetussa määräajassa, jos tämä on lyhyempi, lukuun ottamatta pakkolunastustapauksia.

7. Toimivaltaiset viranomaiset voivat uusia operaattorille VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon tarvittavia rakennusteknisiä töitä varten myönnetyn luvan, jos rakennusteknisiä töitä ei objektiivisesti perustelluista syistä ole pystytty aloittamaan tai saattamaan päätökseen ennen luvan voimassaolon päättymistä. Lupa on uusittava ilman muita operaattoreille asetettavia menettelyvaatimuksia.

8. Jäsenvaltiot voivat muun muassa vaatia lupia VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon rakennuksissa tai kohteissa, joilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti suojeltua arkkitehtonista, historiallista tai uskonnollista arvoa tai ympäristöarvoa, tai jos se on tarpeen yleiseen turvallisuuteen, kriittisen infrastruktuurin turvallisuuteen tai ympäristöön liittyvistä syistä.

9. VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon tarvittavista luvista, lukuun ottamatta asennusoikeuksia, ei saa periä palkkioita tai maksuja, jotka ovat määrältään direktiivin (EU) 2018/1972 16 artiklassa soveltuvin osin säädettyjä hallinnollisia maksuja suurempia.

10. Komissio seuraa tämän artiklan soveltamista jäsenvaltioissa. Tätä varten jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle joka kolmas vuosi tämän artiklan täytäntöönpanon tilanteesta ja siitä, täyttyvätkö siinä luetellut edellytykset.

11. Tässä artiklassa säädettyä menettelyä sovelletaan rajoittamatta direktiivin (EU) 2018/1972 57 artiklan soveltamista.

12. Tämä artikla ei rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta ottaa käyttöön lisäsäännöksiä toimivaltaisille viranomaisille lupamenettelyn nopeuttamiseen.

8 artikla

Lupahakemusta koskevan päätöksen tekemättä jättäminen

1. Jos toimivaltainen viranomainen ei tee päätöstä 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetussa sovellettavassa määräajassa, lupa katsotaan myönnetyksi kyseisen määräajan päättyessä.

Ensimmäistä alakohtaa sovelletaan edellyttäen, että lupamenettely ei koske asennusoikeuksia. Operaattorilla tai asianosaisella osapuolella on pyynnöstä oikeus saada toimivaltaiselta viranomaiselta kirjallinen vahvistus tapauksen mukaan siitä, että lupa on hiljaisesti myönnetty.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kolmansilla osapuolilla, joita asia koskee, on oikeus osallistua hallinnolliseen menettelyyn ja hakea muutosta luvan myöntämistä koskevaan päätökseen.

2. Jäsenvaltiot voivat poiketa tämän artiklan 1 kohdasta, jos asiaankuuluvaa lupamenettelyä varten on käytettävissä vähintään yksi seuraavista oikeussuojakeinoista:

a) operaattorilla, jolle on aiheutunut vahinkoa siitä, että toimivaltainen viranomainen ei ole noudattanut sovellettavaa, 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistettua määräaikaa, on oikeus vaatia korvausta vahingosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

b) operaattori voi saattaa asian tuomioistuimen tai valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

3. Jos on kyse tämän artiklan 2 kohdan mukaisesta poikkeuksesta, asianomaisen jäsenvaltion on varmistettava, että 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti asetetun määräajan päätyttyä toimivaltaisen viranomaisen tai muun kyseisen jäsenvaltion määrittämän elimen on kutsuttava hakija ilman aiheetonta viivytystä operaattorin pyynnöstä tai omasta aloitteestaan kokoukseen lupahakemusta koskevan päätöksen tekemisen helpottamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta operaattorin oikeutta käyttää välittömästi tämän artiklan 2 kohdan mukaisia oikeussuojakeinoja. Toimivaltainen viranomainen kutsuu kokouksen koolle viimeistään kahden kuukauden kuluttua pyynnön esittämisestä. Toimivaltaisen viranomaisen on kokouksen jälkeen ilman aiheetonta viivytystä annettava kirjallinen selvitys keskustelusta, mukaan lukien osapuolten näkemykset, ja ilmoitettava operaattorille päivämäärä, jona lupahakemusta koskeva päätös on määrä antaa.

9 artikla

Poikkeukset lupamenettelyyn

1. Rakennusteknisiin töihin, jotka koostuvat jostakin seuraavista, ei sovelleta 7 artiklassa tarkoitettua lupamenettelyä, ellei tällaista lupaa vaadita muiden unionin säädösten nojalla:

a) korjaus- ja huoltotyöt, jotka ovat laajuudeltaan rajattuja esimerkiksi arvon, koon, vaikutuksen tai keston suhteen;

b) nykyisten töiden tai laitteistojen vähäiset tekniset parannukset, joiden vaikutus on rajallinen;

c) VHCN-verkkojen käyttöönoton edellyttämät pienimuotoiset rakennustekniset työt, jotka ovat laajuudeltaan rajattuja esimerkiksi arvon, koon, vaikutuksen tai keston suhteen.

2. Jäsenvaltioiden on asianmukaisesti perustelluilla ja oikeasuhteisilla syillä yksilöitävä rakennusteknisten töiden tyypit, joihin 1 kohtaa sovelletaan. Tällaisia rakennusteknisten töiden tyyppejä koskevat tiedot on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

3. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, ja jollei 2 kohdassa säädetystä menettelystä muuta johdu, toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia lupia VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon seuraavissa tilanteissa:

a) sellaista fyysistä infrastruktuuria tai tiettyjä fyysisen infrastruktuurin luokkia varten, jotka on suojeltu arkkitehtoniseen, historialliseen, uskonnolliseen tai ympäristöarvoon liittyvistä syistä tai jotka on muuten suojeltu kansallisen lainsäädännön mukaisesti; tai

b) jos se on tarpeen yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen, turvallisuuteen, ympäristöön tai kansanterveyteen liittyvistä syistä taikka kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden suojaamiseksi.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia operaattoreita, jotka aikovat toteuttaa tässä artiklassa tarkoitettuja rakennusteknisiä töitä, ilmoittamaan ennen töiden aloittamista toimivaltaisille viranomaisille aikomuksestaan aloittaa rakennustekniset työt.

Tämän ilmoituksen tekemiseen riittää se, että operaattori ilmoittaa aikomuksestaan aloittaa rakennustekniset työt ja toimittaa vähimmäistiedot, joiden perusteella toimivaltaiset viranomaiset voivat arvioida, kuuluvatko kyseiset työt 3 kohdassa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan. Kyseisiin vähimmäistietoihin on sisällyttävä vähintään päivä, jona rakennusteknisten töiden odotetaan alkavan, niiden kesto, töiden toteuttamisesta vastaavan henkilön yhteystiedot ja alue, jota rakennustyöt koskevat.

10 artikla

Kiinteistön fyysinen infrastruktuuri ja kuitukaapelointi

1. Kaikki uudet rakennukset ja peruskorjattavat rakennukset, mukaan lukien yhteisomistuksessa olevat elementit, joista on jätetty rakennuslupahakemus 12 päivän helmikuuta 2026 jälkeen, on varustettava kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla ja kiinteistön kuitukaapeloinnilla, mukaan lukien yhteydet siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon.

2. Kaikki uudet monen asunnon kiinteistöt tai peruskorjattavat monen asunnon kiinteistöt, joita koskevat rakennuslupahakemukset on jätetty 12 päivän helmikuuta 2026 jälkeen, on varustettava talojakamolla.

3. Kaikki rakennukset, mukaan lukien niiden yhteisomistuksessa olevat elementit, joihin tehdään direktiivin 2010/31/EU 2 artiklan 10 alakohdassa määriteltyjä laajamittaisia korjauksia, on viimeistään 12 päivänä helmikuuta 2026 varustettava kuituvalmiilla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla ja kiinteistön kuitukaapeloinnilla, mukaan lukien yhteydet siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon, jos se ei lisää kohtuuttomasti peruskorjaustöiden kustannuksia ja jos se on teknisesti toteutettavissa. Kaikki tällaisten laajamittaisten korjausten kohteena olevat monen asunnon kiinteistöt on varustettava talojakamolla.

4. Jäsenvaltioiden on viimeistään 12 päivänä marraskuuta 2025 asianomaisia osapuolia kuultuaan ja alan parhaiden käytäntöjen pohjalta hyväksyttävä asiaan liittyvät standardit tai tekniset eritelmät, jotka ovat tarpeen 1, 2 ja 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi. Kyseisten standardien tai teknisten eritelmien olisi mahdollistettava helposti tavanomaiset huoltotoimet kunkin operaattorin VHCN-verkon palvelujen tarjoamiseen käyttämien yksittäisten kuitukaapelointien osalta ja sisällettävä vähintään seuraavat tiedot:

a) kiinteistön talojakamon eritelmät ja kuituliittimen eritelmät;

b) kaapelien eritelmät;

c) pistokeliitännän eritelmät;

d) kaapelinsuojaputkia tai mikrokanavia koskevat eritelmät;

e) tekniset eritelmät, joita tarvitaan sähkökaapeloinnin häiriöiden estämiseksi;

f) pienin taivutussäde;

g) kaapeloinnin tekniset eritelmät.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava 4 kohdassa tarkoitettujen standardien tai teknisten eritelmien noudattaminen. Tällaisen noudattamisen osoittamista varten jäsenvaltioiden on otettava käyttöön menetelmiä, joihin voisi kuulua rakennusten paikalla tehtäviä tarkastuksia tai niiden edustava otos.

6. Tämän artiklan mukaisesti varustetut rakennukset voivat vapaaehtoisesti ja jäsenvaltioiden käyttöön ottamia menettelyjä noudattaen saada ”kuituvalmis” -merkinnän, jos jäsenvaltiot ovat päättäneet ottaa tällaisen merkinnän käyttöön.

7. Edellä olevia 1, 2 ja 3 kohtaa ei sovelleta tiettyihin rakennusluokkiin, jos kyseisten kohtien noudattaminen on objektiivisin perustein kohtuutonta yksittäisille omistajille tai yhteisomistajille aiheutuvien kustannusten osalta. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä tällaiset rakennusluokat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella.

8. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä asianmukaisesti perustelluista ja oikeasuhteisista syistä ne rakennustyypit, kuten kansallisessa lainsäädännössä määritellyt tietyntyyppiset monumentit, historialliset rakennukset, sotilaskäytössä olevat rakennukset ja kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin käytettävät rakennukset, jotka on vapautettava 1, 2 ja 3 kohdassa säädetyistä velvoitteista tai joihin näitä velvoitteita on sovellettava asianmukaisin teknisin mukautuksin. Tällaisia rakennusluokkia koskevat tiedot on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

11 artikla

Kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus

1. Jokaisella yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajalla on omistusoikeutta rajoittamatta oltava oikeus ottaa käyttöön verkkonsa omalla kustannuksellaan talojakamoon saakka, jollei 3 kohdasta muuta johdu.

2. Jokaisella yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajalla on oltava oikeus käyttää olemassa olevaa kiinteistön fyysistä infrastruktuuria VHCN-verkkojen elementtien käyttöönottoa varten, jos kahdentaminen on teknisesti mahdotonta tai taloudellisesti tehotonta, jollei 3 kohdasta muuta johdu.

3. Jokaisen talojakamon ja kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden haltijan on täytettävä tarvittaessa kaikki yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajien kohtuulliset kirjalliset pyynnöt, jotka koskevat talojakamon ja kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta, oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, hinta mukaan lukien. Jäsenvaltiot voivat täsmentää pyynnön hallinnollisiin näkökohtiin liittyviä yksityiskohtaisia vaatimuksia.

4. Jos kuituvalmista kiinteistön fyysistä infrastruktuuria ei ole käytettävissä, yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajilla on oltava oikeus liittää verkkonsa tilaajan tiloihin omistajan ja/tai tilaajan suostumuksella kansallisen lainsäädännön mukaisesti käyttäen olemassa olevaa kiinteistön fyysistä infrastruktuuria siinä määrin kuin se on käytettävissä ja saavutettavissa 3 kohdan mukaisesti ja sillä edellytyksellä, että kolmansien osapuolten yksityisomaisuuteen kohdistuva vaikutus pidetään mahdollisimman vähäisenä.

5. Tämä artikla ei rajoita talojakamon tai kiinteistön fyysisen infrastruktuurin omistajan omistusoikeutta, jos kyseisen infrastruktuurin tai talojakamon käyttöoikeuden haltija ei ole kyseisen infrastruktuurin tai liityntäpisteen omistaja, eikä muiden kolmansien osapuolten, kuten maanomistajien ja kiinteistönomistajien, omistusoikeutta.

6. BEREC julkaisee tiiviissä yhteistyössä komission kanssa viimeistään 12 päivänä marraskuuta 2025 sidosryhmiä, kansallisia riitojenratkaisuelimiä ja tarvittaessa muita unionin asiaankuuluvien alojen toimivaltaisia elimiä tai virastoja kuultuaan sekä vakiintuneet periaatteet ja erilaiset tilanteet jäsenvaltioissa huomioon ottaen suuntaviivoja kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevista ehdoista, mukaan lukien oikeudenmukaisten ja kohtuullisten ehtojen soveltaminen, sekä perusteista, joita kansallisten riidanratkaisuelinten olisi noudatettava riidanratkaisussa.

12 artikla

Keskitettyjen tietopisteiden digitalisointi

1. Keskitetyissä tietopisteissä on asetettava saataville asianmukaiset digitaaliset välineet, kuten verkkoportaalit, tietokannat, digitaaliset alustat tai digitaaliset sovellukset, jotta kaikki tässä asetuksessa säädetyt oikeudet ja velvollisuudet voidaan toteuttaa verkossa.

2. Jäsenvaltiot voivat digitaalisia välineitä koskevien päällekkäisyyksien välttämiseksi tarvittaessa liittää yhteen tai integroida kokonaan tai osittain useita olemassa olevia ja uusia digitaalisia välineitä, jotka tukevat 1 kohdassa tarkoitettuja keskitettyjä tietopisteitä.

3. Jäsenvaltioiden on perustettava kansallinen keskitetty digitaalinen yhteyspiste, joka koostuu yhteisestä käyttöliittymästä, jolla varmistetaan saumaton pääsy digitalisoituihin keskitettyihin tietopisteisiin.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava riittävät tekniset ja taloudelliset resurssit sekä henkilöstöresurssit keskitettyjen tietopisteiden käyttöönoton ja digitalisoinnin tukemiseen.

13 artikla

Riitojenratkaisu

1. Rajoittamatta mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi jokaisella osapuolella on oikeus saattaa 14 artiklan nojalla perustetun toimivaltaisen kansallisen riitojenratkaisuelimen käsiteltäväksi riita, joka voi syntyä

a) jos olemassa olevan infrastruktuurin käyttöoikeus evätään tai erityisistä ehdoista ja edellytyksistä, hinta mukaan lukien, ei päästä yhteisymmärrykseen kuukauden kuluessa 3 artiklan mukaisen käyttöoikeutta koskevan pyynnön vastaanottopäivästä;

b) 4 ja 6 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien yhteydessä, myös jos pyydettyjä tietoja ei toimiteta sovellettavissa määräajoissa;

c) jos 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen rakennusteknisten töiden koordinoinnista ei ole päästy kuukauden kuluessa rakennusteknisten töiden koordinointia koskevan muodollisen pyynnön vastaanottopäivästä; tai

d) jos 11 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeudesta ei ole päästy kuukauden kuluessa muodollisen käyttöoikeuspyynnön vastaanottopäivästä.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että jos 1 kohdan a ja d alakohdassa tarkoitetuissa riidoissa toimija, jolta operaattori on pyytänyt käyttöoikeutta, on samalla taho, jolla on oikeus myöntää asennusoikeus siihen omaisuuteen, jonka yhteydessä käyttöoikeuspyynnön kohde sijaitsee, toimivaltainen kansallinen riitojenratkaisuelin voi myös ratkaista asennusoikeutta koskevia riitoja.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kansallisen riitojenratkaisuelimen on suhteellisuusperiaate ja asiaankuuluvissa komission ohjeissa tai BERECin suuntaviivoissa vahvistetut periaatteet täysimääräisesti huomioon ottaen tehtävä sitova päätös riidan ratkaisemiseksi

a) neljän kuukauden kuluessa riidanratkaisupyynnön vastaanottopäivästä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen riitojen osalta;

b) kuukauden kuluessa riidanratkaisupyynnön vastaanottopäivästä 1 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen riitojen osalta.

Kyseisiä määräaikoja voidaan pidentää ainoastaan asianmukaisesti perustelluissa poikkeuksellisissa olosuhteissa.

3. Edellä 1 kohdan a, c ja d alakohdassa tarkoitetuissa riita-asioissa kansallisen riitojenratkaisuelimen päätöksessä voidaan määrätä oikeudenmukaisista ja kohtuullisista ehdoista ja edellytyksistä, tarvittaessa myös hinnasta.

4. Riitojenratkaisuelinten on julkaistava päätöksensä luottamuksellisuuden ja liikesalaisuuksien suojelun periaatteita noudattaen. Riitojenratkaisuelinten julkaisemien päätösten olisi oltava saatavilla keskitetyssä tietopisteessä.

Jos riita koskee operaattorin infrastruktuurin käyttöoikeutta ja kansallinen riitojenratkaisuelin on kansallinen sääntelyviranomainen, direktiivin (EU) 2018/1972 3 artiklassa vahvistetut tavoitteet on tarvittaessa otettava huomioon.

5. Tämä artikla täydentää Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisia oikeussuojakeinoja ja -menettelyjä rajoittamatta niiden soveltamista.

14 artikla

Toimivaltaiset elimet

1. Jäsenvaltioiden on perustettava tai nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen elin suorittamaan tehtävät, jotka on 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti annettu kansalliselle riitojenratkaisuelimelle, jäljempänä ”kansallinen riitojenratkaisuelin”.

2. Kansallisen riitojenratkaisuelimen on oltava oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista verkon ylläpitäjistä ja kaikista julkisen sektorin elimistä, joiden omistuksessa tai määräysvallassa riita-asiaan liittyvä fyysinen infrastruktuuri on. Niiden jäsenvaltioiden, jotka edelleen omistavat verkon ylläpitäjiä tai joilla on niitä koskevaa määräysvaltaa, on varmistettava, että kansallisiin riitojenratkaisumenettelyihin liittyvät toiminnot ja keskitettyjen tietopisteiden toiminnot erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti omistusoikeuteen tai määräysvaltaan liittyvästä toiminnasta.

Kansalliset riitojenratkaisuelimet toimivat riippumattomasti ja puolueettomasti, eivätkä ne saa pyytää tai ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita, kun ne ratkaisevat käsiteltäväkseen toimitettuja riitoja. Tämä ei estä kansallisen lainsäädännön mukaista valvontaa. Ainoastaan toimivaltaisilla muutoksenhakuelimillä on valtuudet keskeyttää kansallisten riitojenratkaisuelinten tekemien päätösten soveltaminen tai kumota ne.

3. Kansallinen riitojenratkaisuelin voi periä maksuja sille annettujen tehtävien suorittamiseen liittyvien kustannusten kattamiseksi.

4. Kaikkien osapuolten, joita riita koskee, on tehtävä täysimääräistä yhteistyötä kansallisen riitojenratkaisuelimen kanssa.

5. Edellä 3–10, 12 ja 13 artiklassa tarkoitettuja keskitetyn tietopisteen tehtäviä hoitaa tapauksen mukaan yksi tai useampi jäsenvaltion kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla nimeämä toimivaltainen elin. Kyseisten tehtävien suorittamiseen liittyvien kustannusten kattamiseksi voidaan periä maksuja keskitettyjen tietopisteiden käytöstä.

6. Edellä olevan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa sovelletaan soveltuvin osin toimivaltaisiin elimiin, jotka hoitavat keskitetyn tietopisteen tehtäviä.

7. Toimivaltaisten elinten on käytettävä toimivaltuuksiaan puolueettomasti, avoimesti ja viivytyksittä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on riittävät tekniset ja taloudelliset resurssit sekä henkilöstöresurssit niille annettujen tehtävien hoitamiseen.

8. Jäsenvaltioiden on julkaistava kunkin toimivaltaisen elimen tehtävät keskitetyn tietopisteen kautta varsinkin silloin, kun kyseisistä tehtävistä vastaa useampi kuin yksi toimivaltainen elin tai jos osoitetut tehtävät ovat muuttuneet. Toimivaltaisten elinten on tarvittaessa neuvoteltava ja tehtävä yhteistyötä keskenään yhteistä etua koskevissa asioissa.

9. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kunkin tässä asetuksessa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan tämän artiklan mukaisen toimivaltaisen elimen nimi ja sen vastuualue sekä mahdolliset näitä tietoja koskevat muutokset ennen tällaisen nimeämisen tai muutoksen voimaantuloa.

10. Toimivaltaisen elimen tekemiin päätöksiin on voitava hakea muutosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti täysin riippumattomalta muutoksenhakuelimeltä, myös tuomiovaltaa käyttävältä elimeltä. Kaikkiin tämän kohdan nojalla tehtyihin muutoksenhakuihin sovelletaan direktiivin (EU) 2018/1972 31 artiklaa soveltuvin osin.

Ensimmäisen alakohdan mukainen muutoksenhakuoikeus ei vaikuta osapuolten oikeuteen saattaa riita kansallisen toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

15 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen säännösten ja 14 artiklassa tarkoitettujen toimivaltaisten elinten tämän asetuksen nojalla antaman sitovan päätöksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

16 artikla

Raportointi ja seuranta

1. Komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen täytäntöönpanosta viimeistään 12 päivänä toukokuuta 2028. Kertomukseen on sisällyttävä yhteenveto tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden vaikutuksesta ja arvio edistymisestä sen tavoitteiden saavuttamisessa, myös siitä, voitaisiinko tällä asetuksella edistää entisestään päätöksessä (EU) 2022/2481 vahvistettujen verkkoyhteystavoitteiden saavuttamista ja millä tavoin.

Kertomukseen on sisällytettävä tämän asetuksen soveltamisalaan liittyvä kehitys, joka voi vaikuttaa edistymiseen kohti VHCN-verkkojen nopeaa ja laajaa käyttöönottoa maaseudulla, saarialueilla ja syrjäisillä alueilla, kuten saarilla ja vuoristoalueilla ja harvaan asutuilla alueilla, sekä torni-infrastruktuurin markkinoiden kehitykseen ja erilaisten runkoliityntäyhteysratkaisujen käyttöönottoon, mukaan lukien satelliittipohjaiset runkoliityntäyhteydet digitaalisissa nopeissa yhteyksissä.

2. Tätä varten komissio voi pyytää jäsenvaltioilta tietoja, jotka niiden on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä. Jäsenvaltioiden on erityisesti viimeistään 12 päivänä marraskuuta 2025 tiiviissä yhteistyössä komission kanssa direktiivin (EU) 2018/1972 118 artiklalla perustetun viestintäkomitean välityksellä vahvistettava indikaattorit, joilla tämän asetuksen soveltamista voidaan seurata asianmukaisesti, sekä mekanismi, jolla varmistetaan säännöllinen tiedonkeruu ja raportointi komissiolle.

17 artikla

Asetuksen (EU) 2015/2120 muuttaminen

Muutetaan asetus (EU) 2015/2120 seuraavasti:

1) lisätään 2 artiklaan alakohdat seuraavasti:

”5) ”numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla” Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 (*) 2 artiklan 7 alakohdassa määriteltyjä numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja;

6) ”kotimaisella viestinnällä” kaikkia numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käyttöä, kun yhteys otetaan kuluttajan kotimaan palveluntarjoajan jäsenvaltiosta samassa jäsenvaltiossa sijaitsevaan kansalliseen numerointisuunnitelmaan kuuluvaan kiinteään tai matkapuhelinnumeroon;

7) ”EU:n sisäisellä viestinnällä” kaikkia numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käyttöä, kun yhteys otetaan kuluttajan kotimaan palveluntarjoajan jäsenvaltiosta toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan kansalliseen numerointisuunnitelmaan kuuluvaan kiinteään tai matkapuhelinnumeroon.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1972, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (EUVL L 321, 17.12.2018, s. 36).”;

2) lisätään 5 a artiklaan kohdat seuraavasti:

”7. Palveluntarjoajat eivät saa 1 päivästä tammikuuta 2029 alkaen soveltaa erilaisia vähittäishintoja kuluttajille kotimaisesta ja EU:n sisäisestä viestinnästä edellyttäen, että hyväksytään teknisiä sääntöjä, jotka koskevat esimerkiksi kestävyyttä, kohtuullista käyttöä ja petostentorjuntatoimenpiteitä. Komissio hyväksyy BERECiä kuultuaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2028 täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan kyseiset tekniset säännöt 5 b artiklassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

8. Palveluntarjoajat voivat 1 päivästä tammikuuta 2025 alkaen vapaaehtoisesti noudattaa 7 kohdassa säädettyä velvoitetta olla soveltamatta erilaisia vähittäishintoja. Kyseiset palveluntarjoajat vapautetaan 1 kohdassa säädetyistä velvoitteista, jollei kohtuullisen käytön politiikasta muuta johdu, jotta kuluttajat voisivat hyötyä kotimaisen ja EU:n sisäisen viestinnän palvelujen tasavertaisista vähittäishinnoista aikaisemmin. Tätä varten komissio hyväksyy BERECiä kuultuaan tyypilliseen käyttöprofiiliin perustuvan kohtuullista käyttöä ja petostentorjuntatoimenpiteitä koskevan täytäntöönpanosäädöksen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024. Tämä täytäntöönpanosäädös hyväksytään 5 b artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

9. BERECiä kuultuaan ja viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2027 komissio arvioi tätä artiklaa ja se voi tämän artiklan vaikutusten arvioinnin perusteella tarvittaessa päättää antaa lainsäädäntöehdotuksen tämän artiklan muuttamiseksi.

10. Edellä 9 kohdassa tarkoitettuun arviointiin sisältyvät

a) EU:n sisäisen viestinnän palvelujen tarjoamiseen liittyvien tukkutason kustannusten kehitys;

b) kilpailun kehittyminen numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen markkinoilla ja EU:n sisäisen viestinnän vähittäishintojen kehitys eri jäsenvaltioissa;

c) kuluttajien mieltymysten kehitys ja sellaisten erityistarjousten ja pakettien valikoima, joiden veloitus ei perustu EU:n sisäisten viestintäpalvelujen tosiasialliseen kulutukseen;

d) numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoamisen mahdollinen vaikutus kansallisiin markkinoihin ja erityisesti kuluttajilta yleisesti perittäviin vähittäishintoihin, ottaen huomioon EU:n sisäisen viestinnän tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset, sekä toimenpiteiden mahdollinen vaikutus palveluntarjoajien tuloihin ja mahdollisuuksien mukaan palveluntarjoajien investointikapasiteettiin, ottaen erityisesti huomioon verkkojen tulevan käyttöönoton päätöksessä (EU) 2022/2481 säädettyjen yhteyksiä koskevien tavoitteiden mukaisesti, jos markkinoilla ei sovelleta lisämaksuja EU:n sisäiseen viestintään;

e) numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tai EU:n sisäisen viestinnän vaihtoehtojen käytön laajuus, saatavuus ja kilpailukyky;

f) hinnoittelumallien kehitys EU:n sisäisen viestinnän osalta ja erityisesti se, missä määrin 8 kohdassa säädettyjen toimenpiteiden toteuttaminen on johtanut siihen, että kuluttajilta veloitettavien vähittäishintojen erot kotimaisen ja EU:n sisäisen viestinnän väliltä ovat poistuneet.

11. BEREC kerää 9 kohdassa tarkoitetun arvioinnin suorittamista varten säännöllisesti asian kannalta merkityksellisiä tietoja kansallisilta sääntelyviranomaisilta. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat antaa tällaiset tiedot tapauksen mukaan koordinoidusti muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. BERECin tämän kohdan mukaisesti keräämät tiedot toimitetaan komissiolle vähintään kerran vuodessa. Komissio julkaisee ne. Sen varmistamiseksi, että BEREC voi täyttää tämän kohdan mukaiset velvoitteensa, palveluntarjoajat on velvoitettava tekemään yhteistyötä toimittamalla pyydetyt tiedot, mukaan lukien luottamukselliset tiedot, asiaankuuluville kansallisille viranomaisille.";

3) lisätään artikla seuraavasti:

"5 b artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa sen tämän asetuksen 5 a artiklan mukaisten velvoitteiden täyttämisessä direktiivin (EU) 2018/1972 118 artiklan 1 kohdalla perustettu viestintäkomitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

2. Kun viitataan tähän artiklaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.";

4) korvataan 10 artiklan 5 kohdassa päivämäärä "14 päivänä toukokuuta 2024" päivämäärällä "30 päivänä kesäkuuta 2032".

18 artikla

Kumoaminen

1. Kumotaan direktiivi 2014/61/EU 11 päivästä toukokuuta 2024.

2. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, jos tämän asetuksen säännöksiä, joilla korvataan direktiivin 2014/61/EU säännökset, sovelletaan myöhemmästä päivästä, seuraavat kyseisen direktiivin vastaavat säännökset pysyvät voimassa kyseiseen päivään saakka seuraavasti:

a) kyseisen direktiivin 4 artiklan 2 ja 3 kohta, 4 artiklan 4 kohdan ensimmäinen virke, 6 artiklan 1, 2, 3 ja 5 kohta sekä 7 artiklan 1 ja 2 kohta pysyvät voimassa 12 päivään toukokuuta 2026 saakka;

b) kyseisen direktiivin 8 artiklan 1–4 kohta pysyy voimassa 12 päivään helmikuuta 2026 saakka.

3. Viittauksia kyseiseen direktiiviin pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

19 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

1. Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

2. Sitä sovelletaan 12 päivästä marraskuuta 2025 alkaen.

3. Tämän artiklan 2 kohdasta poiketen

a) 5 artiklan 6 kohtaa ja 11 artiklan 6 kohtaa sovelletaan 11 päivästä toukokuuta 2024 alkaen;

b) 17 artiklaa sovelletaan 15 päivästä toukokuuta 2024;

c) 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa sovelletaan 12 päivästä helmikuuta 2026 alkaen;

d) 4 artiklan 3 kohtaa, 6 artiklan 1 kohtaa, 7 artiklan 2 ja 3 kohtaa sekä 12 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa sovelletaan 12 päivästä toukokuuta 2026.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 29 päivänä huhtikuuta 2024.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puheenjohtaja	*Puheenjohtaja*
R. METSOLA	M. MICHEL

LIITE

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 2014/61/EU	Tämä asetus
1 artiklan 1 kohta	1 artiklan 1 kohta
1 artiklan 2 kohta	1 artiklan 3 kohta
1 artiklan 3 kohta	1 artiklan 3 kohta
1 artiklan 4 kohta	1 artiklan 2 kohta
—	1 artiklan 4 kohta
—	1 artiklan 5 kohta
2 artikla	2 artikla
3 artiklan 1 kohta	3 artiklan 11 kohta
3 artiklan 2 kohta	3 artiklan 1 kohta
—	3 artiklan 2 kohta
—	3 artiklan 3 kohta
—	3 artiklan 4 kohta
3 artiklan 3 kohta	3 artiklan 5 kohta
—	3 artiklan 6 kohta
3 artiklan 3 kohdan toinen alakohta	3 artiklan 7 kohta
3 artiklan 4 kohta	13 artiklan 1 kohdan a alakohta
3 artiklan 5 kohta	13 artiklan 2 kohta
	13 artiklan 3 kohta
	13 artiklan 4 kohdan toinen alakohta
—	3 artiklan 8 kohta
—	3 artiklan 9 kohta
—	3 artiklan 10 kohta
3 artiklan 6 kohta	3 artiklan 12 kohta
—	3 artiklan 13 kohta
4 artiklan 1 kohta	4 artiklan 1 kohta
4 artiklan 2 kohta	4 artiklan 3 kohta
—	4 artiklan 2 kohta
4 artiklan 3 kohta	4 artiklan 1 kohta
	4 artiklan 3 kohta
4 artiklan 4 kohdan ensimmäinen virke	4 artiklan 3 kohta
—	4 artiklan 4 kohta
4 artiklan 4 kohdan toinen ja kolmas virke	4 artikla 1 kohdan toinen ja kolmas alakohta
4 artiklan 5 kohta	4 artiklan 5 kohta
4 artiklan 6 kohta	13 artiklan 1 kohdan b alakohta
	13 artiklan 2 kohdan b alakohta
4 artiklan 7 kohta	4 artiklan 6 kohta
	4 artiklan 7 kohta

Direktiivi 2014/61/EU	Tämä asetus
4 artiklan 8 kohta	4 artiklan 8 kohta
5 artiklan 1 kohta	5 artiklan 1 kohta
5 artiklan 2 kohta	5 artiklan 2 kohta
—	5 artiklan 3 kohta
—	5 artiklan 4 kohta
5 artiklan 3 kohta	13 artiklan 1 kohdan c alakohta
5 artiklan 4 kohta	13 artiklan 2 kohdan b alakohta
	13 artiklan 3 kohta
5 artiklan 5 kohta	5 artiklan 5 kohta
—	5 artiklan 6 kohta
6 artiklan 1 kohta	6 artiklan 1 kohta
6 artiklan 2 kohta	—
6 artiklan 3 kohta	6 artiklan 1 kohta
6 artiklan 4 kohta	13 artiklan 1 kohdan b alakohta, 13 artiklan 2 kohdan b alakohta
6 artiklan 5 kohta	6 artiklan 2 kohta
—	7 artiklan 1 kohta
7 artiklan 1 kohta	7 artiklan 2 kohta
7 artiklan 2 kohta	7 artiklan 3 kohta
—	7 artiklan 4 kohta
7 artiklan 3 kohta	7 artiklan 5 kohta
—	7 artiklan 6 kohta
	7 artiklan 7 kohta
	7 artiklan 8 kohta
	7 artiklan 9 kohta
	7 artiklan 10 kohta
	7 artiklan 11 kohta
	7 artiklan 12 kohta
7 artiklan 4 kohta	—
—	8 artikla
—	9 artikla
8 artiklan 1 kohta	10 artiklan 1 kohta
8 artiklan 2 kohta	10 artiklan 2 kohta
8 artiklan 3 kohta	10 artiklan 6 kohta
8 artiklan 4 kohta	10 artiklan 7 kohta
	10 artiklan 8 kohta
9 artiklan 1 kohta	11 artiklan 1 kohta
9 artiklan 2 kohta	11 artiklan 2 kohta
9 artiklan 3 kohta	11 artiklan 3 kohta
	13 artiklan 1 kohdan d alakohta
	13 artiklan 2 kohta

Direktiivi 2014/61/EU	Tämä asetus
9 artiklan 4 kohta	11 artiklan 3 kohta
9 artiklan 5 kohta	11 artiklan 4 kohta
9 artiklan 6 kohta	11 artiklan 5 kohta
—	11 artiklan 6 kohta
—	12 artikla
—	13 artiklan 1 kohdan toinen alakohta
—	13 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta
—	13 artiklan 5 kohta
10 artiklan 1 kohta	14 artiklan 1 kohta
10 artiklan 2 kohta	14 artiklan 2 kohdan ja 14 artiklan 3 kohta
10 artiklan 3 kohta	14 artiklan 4 kohta
10 artiklan 4 kohta	14 artiklan 5 kohta
—	14 artiklan 6 kohta
—	14 artiklan 7 kohta
10 artiklan 5 kohta	14 artiklan 9 kohta
10 artiklan 6 kohta	14 artiklan 10 kohta
11 artikla	15 artikla
12 artikla	16 artiklan 1 kohta
—	16 artiklan 2 kohta
—	17 artikla
—	18 artikla
13 artikla	—
14 artikla	19 artikla
15 artikla	—